

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik. Cena listu z glasbeno prilogo vred 35 Din, za dijake 20 Din. Za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred škofijo št. 12, I. nadstr.

Anton Dolinar:

Donesek h glasbeni kritiki.

Znano je, da se nahajamo v času vsesplošnega vrenja, nestalnosti in nesigurnosti in jasen odtis tega dejstva je vse to, kar se dogaja sedaj v hramu vsekatere umetnosti, posebno še glasbene. V tem smislu piše v prvi številki »Kritike« J. Vidmar sledeče: »Temu stanju primerna je zmeda v javnem mnenju in javnem okusu. Občinstvo se v takih kritičnih časih samo ne more orijentirati. Stara umetnost živi večinoma le še v svojih epigonih, ki ji ne morejo dati tiste življenjske moči, da bi si lahko pokorila občinstvo. Toda za njo stoje priznane veličine, katerih sodbo publika mora uvaževati. Umetnost mladih in prihajajočih pa je še vsa nedozorela, nedostopna, nestalna, rada preskakuje iz skrajnosti v skrajnost, se rada izgublja v pretiranost. Občinstvo ji ne zna in ji noče slediti, ker ne ume v nji poiskati zarodkov bodočnosti. Zato se pogreza v apatijo, v kateri se mu okus kvari. Pozorišče umetniškega delovanja mu je postalo zanimiv pogled na boje med posameznimi osebami in skupinami, mesto da bi mu bilo razgled na porajanje in odmiranje idej in duhovnih vrednot. Občinstvo se ne vprašuje več, kaj je res, kdo ima prav, ali je napisana stvar pametna ali ne itd., marveč se vprašuje: kdo je to napisal? zakaj pa je to napisal? ali je tudi ta pri teh? Javno mnenje se ne briga več za resnico ali neresnico, marveč ga zanimajo le še zakulisne marnje, pa naj že eksistirajo ali ne. Odloči se pa vsakdo za tisto plat, ki mu je vnanje, ne pa idejno najbližja, to se pravi: avtoriteta ima vselej prav, stari so vselej modrejši od mladih in moj politični somišljenik mi je vselej ljubši kot najvažnejša ideja človeka, ki stoji izven mojega omejenega tabora.«

Pa ne samo občinstvo je brez orijentacije, tudi vstvarjajoči umetniki so si v boju med seboj. Kar jih spada k »starejši šoli«, zametava tiste, ki se prištevajo »novejšemu, modernemu slogu«. »Novostrujarji« nimajo večkrat priznalne besede o delu svojih predhodnikov in tako manjka med tema dvema taboroma one srednje poti, ki izravnava vsa prevelika na-

sprotja in priznava vsakemu svoje. Zgodovinsko potrjeno dejstvo je tudi, da sodobnost dela boljših moči nikdar prav ne ceni in da je to prihranjeno šele poznejšim rodovom. (Tako je bil Bach svojemu času čisto tuj in šele Mendelssohn je ustvaril renesanso njegovih del, ko je l. 1829., torej skoro 80 let po njegovi smrti, prvič izvajal Matevžev Pasijon.) Pač pa se večkrat zgodi, da pristaš starejše struje napačno nastopa proti tistim mladim, ki svojo pot šele začenjajo in ki so večkrat od sodbe starejših prav odvisni. Ker je pa navadno razmerje med vladajočim in njemu sledečim slogom prav različno, največkrat prav nasprotno, zato je dotičniku, ki je vzrastel v prejšnjih pogojih, največkrat prav težko, pravilno ocenjevati tistega, ki raste v novih razmerah in pogojih. Je pa večkrat tudi nevarno; morda prehuda, neutemeljena sodba in obsodba vzame včasih prav vse veselje in popolnoma ubije tudi veliko obetajočega začetnika. Na takem prelomu dveh kultur živimo ravno sedaj, tudi glasba je zdaj ravno v tem stadiju, nova pota, novi cilji se porajajo, zato je treba velike previdnosti in neprenagljenosti v raznih sodbah in obsodbah.

Nekaj programatičnih misli k umevanju novejšje glasbe:

Glasbena umetnost je organizem, v čigar bistvu je, da se razvija. V tem tiči njena življenska sila. Pogled v glasbeno zgodovino to njeno življensko rast prav lepo kaže. Ona je del splošne človeške kulture in kakor ta valovi od enega vrhunca do drugega, kakor naredi včasih velik lok navzdol, da more potem vsled velikega zagona doseči še višji vrhunec, prav taisto zasledimo tudi pri glasbi, morda v nekoliko manjših merah. Vsaka zaokrožena doba je dosegla svoj vrhunec in potem je sledila pot navzdol, ki se je pa smatrala od staromodnih ljudi kot končna dekadence, pot na slabše, kar pa največkrat ni bilo. Vsako novo mišljenje, novi čas, velike družabne spremembe so našle odmev tudi v umetnostnih panogah in dejstvo je, da je bila glasba ena izmed tistih, ki je ta pojav kot zadnja začutila, ko so njene sestre po navadi že to prebolele. Vsaka taka sprememba pa ne nastopi kar hipno, ampak polagoma; čuti se njena priprava, njen porast, višek in največkrat na njenem porastu že tudi kali njenega propada in v teh kaleh že pogostokrat tudi znanilci nove dobe. Pazljivi motrilec bi pri študiju raznih glasbenih slogov povsod vse te pojave zasledil. Ljudje pa vse to doživljamo; zgodi se navadno, da tisti, ki je rasel tedaj, ko je bila njegova doba na višku, ne vidi v novih idejah nič več življenja in mu je zato vse, kar ni v skladu s tem, le propad; onim pa, ki so rastli z umetnostjo, ki se je porajala na razvalinah gotove dobe, je pa le to kaj vredno, kar je novega. Vse drugo zametajo oziroma tako ne vpoštevajo, kot bi se spodobilo. Odtod pride, da nekateri vse novo, drugi zopet vse staro zametajo. Vendar resnica je v sredi; v vseh razvojnih dobah se dobé pravi umetniki, nekateri bolj pomenljivi, nekateri manj; zgodi se večkrat, da tisti, ki so orali ledino, ostanejo popolnoma pozabljeni, dočim drugi, ki so znali njihove pridobitve v sebi strniti, preoblikovati in tako nekaj novega vstvariti — ostanejo zapisani v zgodovini kot tisti, ki se jim pripisuje vsa

zasluga za napredek. Zgodovina je v tem oziru krivična, toda tako je, stvar se ne da zatajiti.

Kaj se posebno očita novodobni glasbi? Prvi in najhujši očitek je ta, češ, današnje skladbe so bolj podobne matematičnim nalogam, kjer prevladuje delo razuma in je vsako notranje občutenje izključeno. Ta obsodba je zadela od neke strani novejše Premrlove mašne pesmi, — češ, da so to le matematične naloge — ki je bila pa pozneje preklicana.

V naši slovenski literaturi je prevladoval do zadnjega harmonični slog: le prvemu glasu se daje posebna prednost vodilnega glasu, drugi glasovi le bolj harmonijo izpopolnjujejo, njihovemu samostojnemu gibanju in življenju se ne posveča posebne skrbi. Marsikaterim skladbam se takoj vidi način njihovega rojstva: najvišji glas je prvi zagledal luč sveta, za druge glasove se je po mačehovsko poskrbelo tako, da se je najvišji glas opremil z akordi ali melodija se je harmonizirala. Če v novejših skladbah prihaja enakopravnost in samostojnost vseh glasov do veljave, če demokratizem zmaguje tudi v glasbenih »osebnostih«, to nekaterim ni prav in to nazivljejo — glasbeno matematiko. Takole jih zafrkavajo: »Ubili se bodo sami, glasbo pa spravili na tako pot, da nje bodo več mogli ne naprej ne nazaj.« Harmonije, akordi morajo biti le naravna, neprisiljena posledica samostojnega postopanja glasov; ako so prisiljeno, brez logične zveze prilepljeni na gotovo mesto, tedaj ni pričakovati nobenega učinka od takih zapostavljenih akordov, ker jih ni rodila življenska nujnost, ampak jih je »skladatelj« samovolja prav samovoljno razmetala. Prav dobro podčrtava to dejstvo dr. Kimovec v članku »Počela sodobne glasbe«: »Največjo, najbolj živo barvenost glasbi daje kontrapunkt. Jo daje pač tudi harmonija, jo daje kromatika, jo daje modulacija; harmonika, kromatika, modulacija so primarne narurne barve v glasbi, toda tisto življenje, ki ga razlije živa solnčna luč po barvah, da vse zažari, da te barve v ožarjenem lesketu zatrepetajo, to pa najnovejši kontrapunkt napravlja, ki s svojimi drzovitimi postopi pravi vihar gibanja in življenja razvezuje.«¹

Novejša glasba je le nekaka matematika radi tega, češ, da je le po gotovih pravilih sestavljena in z vsemi tehničnimi pripomočki podprta, toda idejne moči da v njej ni, da nima sile, da bi človekovo notranjost vžgala in navdušila.

Res je, tudi v glasbi se je treba veliko učiti, zlasti kar se tiče tehničnih sredstev, ki se s časom tudi večajo in njih uporaba prav spreminja in so zlasti sedaj v novejši glasbi zavzela prav merodajno mesto. Toda ta izraževalna sredstva (kontrapunkt, harmonika, kromatika itd.) niso sama sebi namen, ampak postavljena v službo ideje, katere glasnik je umetnik. Večja moč in izrazitost teh sredstev omogočuje tudi skladatelju, da je izraz notranjega občutka čim natančnejši in poglobljenje čuvstvovanja tem večje. Ali naj imajo novodobni skladatelji kamen v srcu, da bi bila njihova notranjost neobčutljiva za vsa ta valovanja, ki pretresajo ravno naš čas in bi ne mogli na podlagi teh bogatih sredstev tudi naš

¹ »C. Gl.« 1916, 9.

čas glasbeno zarisati in začrtati? Kdor ima dobro voljo, da se v vsa glasbena stremljenja sedanjega časa uživi, bo prav lahko spoznal, da je omenjeni očitek prav neutemeljen in docela brezpredmeten. Zopet predbacivajo »novostrujarjem«: Iščejo v glasbi to, kar ni lepo, s čemur merijo na preveliko uporabo disonantnih akordov. Njih idejni pomen je bil v »Glasbeniku« že ponovno očrtan. Kar je sol pri jedi, razni konflikti v drami, to je disonanca v glasbi. Glasba brez disonanc bi ne bila užitna. Seveda je imelo vsako stoletje v tem oziru različna »ušesa«; koncem 12. stol. se je terca šele prištela h konsonancam, dasiravno še nepopolnim, dočim je seksta še veljala kot disonanca. Pri skladateljih 16. stol. je stavljeni končni trizvok največkrat brez terce, kot da njen disonantni značaj še ni bil izbrisan. Značaj disonance, da namreč naprej sili in po silnejšem razvoju kliče, je ostal dandanes taisti, toda splošna časovna živčna razdraženost obe njene lastnosti s posebno naslado rabi in posluša. Impresionizem in ekspresionizem, ki slikata barve, učinke in trenutne vtise, sta v tem svojem izražanju najbolj navezana ravno na disonantne tvorbe. Potom raznih zadržkov, prehajalnih not in anticipacij se glasbeni stavki tako plete in prepleta, da se stvari cela perioda disonantno se družočih akordov in šele končni trizvok zbere vse niti, razveže vse dvome, razreši vse prepire. In ta konsonantni trizvok se nam zazdi kot novo odrešenje, kot zelena oaza v puščavi; tedaj znamo tolikrat obrabljeni trizvok ceniti in vpoštevati. Ali ni to slika življenja kakršno je v resnici, — trd, delaven dan — če včasih prisije kak veselejši žarek, ki vlije novih moči in novega poguma. Glasba brez disonanc bi bila neka utopija, noben pravi odtis človeškega življenja in bi veljalo zanjo isto kot velja za celo vrsto srečnih dni, da ni nič hujšega kot te prebiti. Slučajno je na konservatoriju med uro zašel pogovor na P. Hartmana in vprašal sem dotičnega profesorja, koj sodi o njegovem oratoriju Sv. Frančiška, ki je svoj čas toliko šuma vzdignil. Kratko odgovori: Nič hitreje se ne pokvari želodec, kot z neprestanim uživanjem samih sladkarij; in ena sama neprestana sladkarija je tudi glasba v omenjenem oratoriju: brez razvoja, brez viškov, brez padcev, skratka: neužitna. Kljub tarnanju in zabavljanju bo šel ta razvoj naprej, treba je imeti uho na pravem mestu in pustiti disonanci pomen, ki ga ima. Seveda je treba pri težjih skladbah več truda, več potrpljenja, treba se je brez predsodkov z umetnino pečati; in zgodilo se bo marsikateremu, kot se je že mnogim; Premrl in tutti quanti so bili najprej postavljeni na indeks, toda pozneje pri študiranju, izvajanju se je ta zmotna priznala.

Nekateri se zopet spotikajo nad tem, češ da se takt (ritem) zmiraj menja in pa da ni mogoče določiti, v katerem tonovem načinu je skladba pisana,

Govorimo o strogem (taktovem) in prostem (koralnem) ritmu. Zdi se, da smo se dandanes naveličali tiranije dolgočasnega taktovega ritma, in čimbolj raste zanimanje za koral, tembolj se nekako nevede pollašamo svobodnega ritma, ki obstoji v tem, da se poudarjene in nepoudarjene dōbe menjavajo, toda ne v kakem določenem redu kot pri strogem ritmu.

Ravno študij koralnega ritma je nadvse zanimiv in ravno novejša glasba hodi k njemu prav veliko v šolo, ter je eden glavnih problemov glasbene sedanjosti ravno v tem, kako si ritmično svobodo nazaj pridobiti. Ne boleha sedanja glasba na pomanjkanju novih harmonij, novih melodičnih možnosti, pač pa boleha na ritmičnem uboštvu. Skladatelji si sami iščejo novih poti: s pomočjo sinkop, s hitrim menjavanjem taktovih predznamenj hočejo prosti ritem zopet nazaj pričarati. Skrajno moderne partiture v tem oziru prav zanimivo izgledajo: ali dobi vsak takt že drugo označbo ali pa se takt sploh več ne predpisuje in je izvajanje pripuščeno le muzikalnosti izvajajočega.

Enako je tudi s tonaliteto posameznih skladb. »Nič novega pod solncem« velja tudi v umetnosti. Pri novonastopajočem glasbenem slogu mislimo včasih, bogve kakšne nove iznajdbe bodo prišle na dan, toda ponavadi se prikaže stari nauk ali sistem v novi obliki. In ravno to, da se skuša zabrisati sled kakega določenega tonovega načina, kaže, da se vračamo zopet na pósodo k starim cerkvenim tonovim načinom. Ti niso poznali razlike med durom in molom, tudi ni bilo posebnih ločitvenih znakov med dorsko, frigijsko i. dr. lestvico. Posebno v ruski glasbi je ostalo veliko sledov teh cerkvenih tonov, zato se nam ona zdi tako skrivnostna, bodisi v njenem ognju ali njenih prošnjah. Čisto gotovo je, da bodo novodobni skladatelji izluščili tam še marsikatero zrno, ki bo glasbi le v dobro.

To je nekaj znakov novodobne glasbene smeri, ki se tudi v naši slovenski glasbeni literaturi prav jasno očitujejo. Kot je bilo že omenjeno, razvoj še ni končan in zato še ni mogoče zapisati o tem sklepne in odločilne besede. Nemogoče je zato, da bi se vsak novonastopajoč skladatelj drugače razvijal kot v tej smeri in da bi se v tem oziru vsaj začetno ne naslonil n. pr. na svojega učitelja ali koga drugega, ki njegovemu okusu in izrazu najbolj odgovarja. Tudi če je ta težnja v začetku morda nekoliko večja, ne gre radi tega z vso silo padati in udarjati po njem. Tudi je prav samo po sebi razumljivo, da manjka vsakemu začetniku tiste izraževalne moči in jasnosti, ki bi si jo mi želeli. Tudi to traja toliko časa, dokler skladatelj shódi, dasiravno ima tudi to samo zase poseben mik in posebno vablјivost. Ne gre pa skladatelju preveč z materialne strani to jasnost zabičavati n. pr.: pesmi morajo biti jasne, dá jih večina lahko ume, ali: pesmi ne bodo dobro sprejete, češ, ležale bodo v predalih založništva itd. Poudarja se zopet ono tolikokrat ovrženo stališče, češ, skladatelj mora za ljudi skladati ali pa zato in tako, da gre stvar v denar, da nese. V današnjem, materializmu udanem času, je popolnoma odveč to poudarjati, ker si taki nazori sami utirajo gaz, četudi jih ne kličemo in ne obujamo. — To se mi je zdelo potrebno poudariti, ker sem ravno v zadnjem času bral oziroma slišal taka ocenjevanja, ki niso prav nič temeljila na poznanju in vpoštevanju priznanih dejstev in so imela, kot je čuti, prav pogubonosni vpliv, da so nekateri mlajši, prav veliko obetajoči, vrgli proč svoje pero in svojega Pegaza.

Učni načrt za petje na osnovnih šolah.

(Sestavilo Društvo glasbenih učiteljev na državnih šolah v Mariboru.)

A. SMOTER.

Vzbujanje veselja do petja in do narodne glasbe. Pospeševanje razvoja muzikalnega čuta in čustvene naobrazbe. Učenci naj se usposobijo k poznejšemu sodelovanju pri prosvetnih in cerkvenih zborih. Pridobe naj si zaklad primernih prosvetnih in cerkvenih pesmi.

B. UČNA TVARINA.

1. Eno- in dvorazredne šole.

a) Nižja stopnja.

Pevanje po sluhu. Enostavne vaje v izobrazbi tona in v tvarjanju glasnikov. Shvatanje tonov glede njih števila, višine, trajanja in moči. Enoglasne otroške pesmi in pesmi v igrah.

b) Srednja in višja stopnja.

Vaje v izobrazbi tona, sluha in ritmiškega čuta ter v tvarjanju glasnikov. Najvažnejša predavalna znamenja. Dvoglasno petje. Narodne in cerkvene pesmi.

2. Trorazredne šole.

a) Nižja stopnja.

Kakor pri dvorazrednih šolah.

b) Srednja stopnja.

Vaje v izobrazbi tona, sluha in ritmiškega čuta ter v tvarjanju glasnikov. Početne vaje v pevanju po notah. Najvažnejša predavalna znamenja. Uvod v dvoglasno petje. Narodna in cerkvena pesem.

c) Višja stopnja.

Nadaljevanje metodiških vaj prejšnje stopnje. Pevanje po notah. Narodne in cerkvene pesmi.

3. Štiri- do osemrazredne šole.

a) Nižja stopnja.

Kakor pri dvorazrednih šolah.

b) Srednja stopnja.

Metodiške vaje kakor na srednji stopnji trirazrednic. Početne vaje v pevanju po notah. Najvažnejša predavalna znamenja. Dvoglasno petje. Narodne in cerkvene pesmi.

c) Višja stopnja.

Nadaljevanje metodiških vaj prejšnje stopnje. Pevanje po notah. Mol-tonska lestva. Uvajanje v troglasno petje. Narodne in cerkvene pesmi.

C. METODIŠKE IN SPLOŠNE OPOMBE.

1. Petju je odmeriti v vsakem razredu po dve tedenski uri.

2. Težišče šolskemu petju leži v pesmi in sicer v narodni pesmi. Ta se naj poje lepo in kolikor možno samostojno.

3. V dosego lepega petja služijo posebne, sistematično urejene metodiške vaje, ki se delijo:

- a) v dihalne vaje,
- b) v vaje za izobrazbo tona in tvarjanje glasnikov,
- c) v vaje za izobrazbo sluha in ritmiškega čuta ter
- d) v dinamske vaje.

4. Metodiške vaje se obravnavajo početkoma vsake učne ure. Višinske razmere tonov naj se pri tem počitujejo s številčno ali s črtno noto.

5. Pri petju je varovati otroške glasove. Brezpogojno se je ogibati vsakega kričanja. Upošteva naj se glasovni obseg učencev in le-ta naj se polagoma razširja navzgor in navzdol.

6. Glasovni obseg poedinih učencev je treba vsaj enkrat vsako leto natančno določiti.

7. V pevski učni uri naj menjuje skupno petje s posameznim petjem, kakor tudi s petjem v oddelkih.

8. Dečki, kateri menjujejo glas in pri katerih je glas vsled tega hripav, ne smejo popevati, pač pa morajo prisostvovati pevskega pouku.

9. Početno pevanje po sluhu naj prehaja polagoma v pevanje po notah. Petje po številčnih in črtnih notah je priprava za petje po notah.

10. Na vseh stopnjah je učence vaditi v samostojnem zapevanju (intoniranju) pesmi.

11. Vsaka šola kakor tudi vsak razred si naj določi število pesmi, katere morajo znati učenci na pamet. (6 do 10 pesmi.) Razen teh je še treba obravnavati druge pesmi. Naslednja stopnja naj vedno ponavlja stvarino prejšnje stopnje, osobito take pesmi, ki so praktičnega pomena za poznejše življenje.

12. V svrhu gojitve večglasnega zborovega petja se lahko združujejo učenci najvišjih razredov v eni tedenski učni uri v šolski zbor. Število pevcev pa pri tem ne sme presegati 100.

13. Petje stvarja z risanjem vred kategorijo umetnostnih predmetov, kar naj bo razvidno že iz razpredelnice osnovnošolskih učnih predmetov. Zavzemati mora v tej le prvo mesto za risanjem. Naziv »veščina« je v tej zvezi zastarel in novejša pedagogika ga ne uporablja več.

V Mariboru, oktobra 1925.

(Vsem osnovnim šolam v obliki litografirane okrožnice dostavljeno.)

Opombe k učnemu načrtu.¹

1. Temelj vsemu petju je durova lestva. Ni mogoče obravnavati molove lestve brez znanja durove. Ta naj se teoretično obravnava na srednji stopnji; na nižji pa le durova.

2. Ne soglašamo, da bi šolski zbor ne smel prekoračiti 100. — Zbor naj se ozira na zmožnosti. Ponekod so cele pokrajine glasbeno zelo razvite, ponekod manj. Lahko se reče, da na nekaterih šolah izvrstno pojo in nenavadno lepo (n. pr. Sv. Boltenk pri Središču), drugod zopet povprečno slabo (n. pr. Radvanje pri Mariboru).

3. Glasbene zgodovine se morajo tudi nekoliko učiti na višji stopnji. Poznati morajo domače slovstvo, naše umetnike po njih delih in znati za njih imena in podatke ter videti portrete.

4. Seznaniti jih moramo z glasbenimi šolami in glasbili ter z glasbenimi poklici. Pojmovati morajo, kaj je gledališče, orkester, kapelnik, dirigent, skladatelj, organist, solist, koralist, umetnik; vojaška godba, železničarska, cerkvena; kaj je glasbeno društvo itd.

¹ Hkrati z učnim načrtom, ki smo ga prejeli iz učiteljskih krogov so nam bile poslane tudi opombe učiteljstva in jih tu prinašamo. — Uredništvo.

5. Posebni talenti se morajo upoštevati in s posebnim priznanjem gojiti in vzgajati za javnost. Priporočati se morajo ob izstopu krajevnim zborom kot naraščaj. Vcepiti jim moramo veselje za vstop.

6. Učni načrti se morajo predložiti na vpogled tudi veroučiteljem, da bodo orientirani pri petju in pouku cerkvene glasbe.

7. Pri pouku in petju cerkvene glasbe naj delata razrednik in veroučitelj vzajemno, naj se podpirata med seboj. Tudi naj bo petje cerkvenih pesmi na šolah enotno, po Premrlovi pesmarici za šolsko mladino. Otroci naj po možnosti nastopajo v nedeljo, če le mogoče, pri eni maši sami kot zbor, pa tudi kot solisti, kar po danih učnih načrtih ne bo pretežko.

8. Vsaka šola naj deluje na to, da dobi harmonij. Za cerkvene in šolske vaje se toliko že žrtvuje.

9. Stud pred nespodobno pesmijo. Ravno Slovenci imamo neko vrsto »šundliterature«, ki bi rada prodrila v narodno pesem, ki se je v gotovih krogih ukoreninila in ji žal tudi šolska mladina večkrat prisluškuje. Zastaviti je vse sile, da se iztrebi to petje in v šolski mladini vzgojno obudi gnus in stud pred posirovelim popevanjem dvomljivih in nespodobnih pesmi, to je važna dolžnost pevskega učitelja. Petje je dar božji in naj se ne sramoti.

10. Petje je važnejše kot risanje. Torej zavzemaj rubriko pred risanjem. Risanje je potrebno za obrtnike le v mali meri, petje pa kot umetnost zavzema z ozirom na praktično veljavo važnejše mesto. Petje vedri duha, oplemeniti dušo, v prosveti pa se več uveljavlja kot risanje. Torej prvo, pred risanjem naj bo petje.

11. Upoštevati je glede petja zdravstvene naredbe. Po zimi naj ne pojo zadnje pol ure, ker se razvneto grlo prehladi na mrazu, ko pridejo na prosto. Opozoriti je otroke na hripavost glasu, ki nastane po alkoholu, osobito po pivu in mrzli jabolčnici. Glas lahko za vedno preneha v lepoti. Tudi nezmerno, dolgo pevanje po cele ure škoduje glasu in grlu. Pripomočki zoper hripavost! Toplota za grlo, lahek želodec za petje, snaženje ust in zob, čuvanje družbenih not in muzikalij ter glasbil, o neprimernosti ponašanja s svojim glasom — vse to se z otroki v pevski uri pogovori in je velike važnosti. Obudilo bo v otrokih spoštovanje, ljubezen in zanimanje do petja, in v par letih bo izginilo ono deliktantstvo, ki tako zelo škoduje celokupnemu glasbenemu razvoju in ponižuje petje do neke navadne vsakdanjosti, ki je komaj vredna — najmanjšega daru na žrtveniku prosvete slovenske umetnosti.

Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi.

(Piše Franc Kramar, bivši nabiratelj slov. narodnih pesmi.)

(Dalje.)

Opis devete pesmarice.

Ta pesmarica obsega 27 pesmi brez napevov. Osem je spet romarskih, o Žalostni Gori pri Preserju, druge so razne cerkvene. Zanimivo je, da je v tej pesmarici tudi 14 takih pesmi, ki se nahajajo v sedmi pesmarici, oziroma da so po redu od tam prepisane. Ker ta pesmarica nima nič letnice, kdaj je spisana, in tudi nikjer ne pove, kdo jo je spisal, in pisava ni več Ambrožičeva, in se je ta pesmarica brez vsega dvoma rabila na Žalostni Gori, ker so o njej pesmi notri, lahko sklepamo, da je to pesmarico spisal kak njegov sin ali pa kak njegov naslednik. Kdo bi to bil, brez podatkov ni mogoče vedeti. Po 10. pesmarici sodeč, ki je spisana leta 1826., in ravno od tiste roke, je bila ta pesmarica spisana okoli leta 1820., tako, da je zdaj stara čez sto let. To vemo, da je tisti prepisovalec, katerikoli je že bil, moral imeti pred seboj pravo Ambrožičevo sedmo pesmarico, drugače ne bi bilo tistih 14 pesmi ravno po takem redu prepisanih.

kakor se nahajajo v Ambrožičevi sedmi pesmarici. Sicer je pa ta pesmarica precej obrabljena in ji manjka sprednjih in zadnjih listov.

V tej pesmarici se nahajajo sledeče pesmi:

(Prvi dve pesmi sta odtrgani, pri tretji manjka naslov in nekaj kitic.)

- E'nkrat en Turk je shu, raishou s Turzhie, * v Benetke pershu je, gleda norzhie * koku lete ludi * plefs naumen fturi, * fe je sazhudu. — Pesem obsega 13 kitic in je Repeževa. Zapisal sem na te besede napev na Primskovem, katerega mi je zapel neki gostilničar. Rekel mi je, da je to pesem v cerkvi pel pokojni primskovski organist Draksler.
- Ta 4 Peifem sa Puftni Pondelek, visha O vam povem, verni ludje. —: B'ódmo vefséli, Sej jutri bóde pufst, * B'omo imeli E'n takfhen dóber touft, * Sem peite, frotize, D'e vashe dufhize * Sam Jesúfs bó tukej goftiu, vfaktir bó kej dobiu. — Pesem obsega 10 kitic.
- Ta 5 Peifsem sa Puftni dan; visha: Marjia, leip zir vfeh diviz. —: Oh, Svejt fi fleip, fhe ból ludje, * Kir fe nizh greha na bojé, * Menjio, de s'dej vfe s'hiher ftré, * Per tim B'oga, dufho s'gube. — Obsega 10 kitic.
- Ta 6 Peifsem s'a Puften dan. Arja en Lafhki menvét. —: O Puft, o puft, Velika noruft! * menjio nori ludje, * D'e vfe karkóli s'helé, s'hiher s'dej ftré, * E'n vfaki nazhifiti gréh * Se jem s'di le s'a fmeih, * s'a fhpafs ga derfhé. — Obsega 5 kitic.
- Ta 7 Peifem pruti Matteri B'oshij: O Rumarij lubes'nivi, * Jest vafs gledam s'haloftnu, * Videm, de fte vfi zagliví, * Nu fe boíte prou mozhnu * D'e na bóde Bóg vfhlfhal nafs, * Le vi poterpite en zhafs, * Kir fte k' Mariji perbeis'hali, * de bó profila s'a nafs. — Obsega 9 kitic.
- Ta 8 Peifsem od Mattere B'oshje sédem s'halofti; Visha: ta fvéť vezhér fmo mij dozhakali sdej, al pa od s: Nadburge ta nova. —: Oh, R'umarij s'mano profite B'oga, * D'e meni to gnado Marjia s'dej da, * D'eb koker fim s'helu, njei k'zhafti s'apeu, * Jen tud vam k' vefs'elju s'dej bodem s'azhel. (14 kitic.)
- Ta 9 Peifsem od S'haloftne Mattere B'oshje. 1. Moj R'omar, le tukej fhè en zhafs poftuj, * Jen k' Marii s'dihej, nézh fe je nabuj, * Ona fkerbi s'ate, Te potrófhfat s'heli, * Gléda s'dej doli nate, K' fe ti hudu godi.
2. So frézhne vfse Fare, B'lisi S'haloftne goré, * K'tiri vidjo to zerku, shlfifhjo té s'goné, * Mattere B'oshje, vfe s'halosti polne, * Studenze vfse gnade, nje s'hivih vodá.
3. K'tir je blis'hej s'berka, B'ol zhistu pjie, * Zhe vezhkrat fem pride, Vezh gnade vs'hjie, * Bos'hje Mattere S'haloftne goré, * Je frézhen, katir vezhkrat Na ta hribez gre!
4. Glih koker en jelen, K'o ranjen berfh hiti, * K' studenzu ravnu toku, Moja dufha s'heli, * K' tebi Marjia, Na s'haloftno goró, * Priti ino piti To s'hlahtno vodó. — Pesem obsega še 8 kitic in je zanimiva.
- Ta 10 Peifsem od Mattere B'oshje, vis'ha en menvet. — 1. O Luba matti, sdej Tebi k' zhafti, * S'hellim jest tu vfelej, Js' zeze mozhij * Donafhni dan, Romarjam Naprej perneft, * D'e fe bodo veidli kam v reuah s'atezh.
2. Njo je tu vézhni Bóg, s'volu s'atu, * De nam frutam is' nadlóg Pomagala bo, * Zhudes'hi fprizhati Nam morejo fpét, * Kó je dosti bolnikou os'dravlo popreit.
3. Nej zeli fveit fpos'na, Ja vfi ludje, * Tudi fara prefarfka, Nej prizha s'dej Kar od B'oga, Tu fíófs njo fe gnad dobi, * s'atu s'dej Marjia Vefs fólk zhafti.
4. Oh kulko bolniku, Je os'draula, * Kaj grefshniku k' pokur preobernila, * vfih reunih, potrebnih, Je Matti tu! * O lubi rómar mój, Na bófh k' nij s'dihnu?
5. Srezhna fi farra pefsarfka Vfaki zhafs, * Ktira Matter gnadliva tu gori imafh! * Srezhni ví rómarij ste tavshenkrat, * ko pridete ví radi fem k' nje vezhkrat.
6. Ta gnadlu hribez je Tifti s'hlahten krej, * Tukej fo gnade vfe Odperte s'dej, * K'durkol je, Vupanjé, Dosdej fem vs'el, * Kar tukej profu jè, Tu je prejeu. — Pesem obsega še 9 kitic in je zanimiva.

- Ta 11 Peifsem od Matere Boshje v' veliki nadlógi, vis'ha od s. Róka. —: O Lubesniva perferzhna matti, * spétt fmo frute k' tebi perfhli, * Kam zhmo jet dergam pomuzh ifkati, * O profmo, potrofhtej nafs ti! * sej vidish, kaj fmo v s'a enni nadlógi, * O matti, profsi s'a nafs per Bugi, * de nam tó (mozho, fusho) Preloshi. — Pesem obsega 11 kitic.
- Ta 12 Peifsem sahvalena, per eni zirkui Mattere Bos'hje, kader je ena flaba Leitna; vis'ha od Angela varha. —: Jeft vafs glédam o kriftjiani, * s' enim s'haloftnim serzam, * Kir fte domazhi in nes'nani * s'haloftni donafhni dan, * Kam je perfhlu, k'fte vfi vlani * Na ta dan vefseli bli, * Povejte, lubi kriftjiani, * s'akaj fte toku s'haloftni? — Obsega 12 kitic.
- Ta 13 Peifsem pruti Matteri Bos'hji, s'a tu pervu s'hégnanje, vis'ha od Angela varha. —: Jeft fim fe prou res'vefelu * Nad vami o Romarij, * K' fem vafs s'dej tulko sauglédou * V letem fvetim tempelni, * Poveite, lubi Kriftjiani, * Kaj je urs'hoh, de fte vi. * S' takim aifram od vfih ftrani * Sem na bos'hjo pót perfhli? — Obsega 11 kitic.
- Ta 14 Peifsem s'atu s'adnje s'hegnanje, per eni zirkui Mattere Boshje; Vis'ha od Lis'abóne. —: She enkrat s'helim s'apeiti, * O Marjia, tebi k' zhafti, * Kir tas'adnikrat v tim Leiti * smo mij k' tebi fem perfhli, * Ki v' leti zirkui fpet do k leiti * Andohti na bode vezh, * S'atu s'helim flovu vs'éti, * Preit ko grém od tebe prez. — Obsega 10 kitic.
- Ta 15 Peifsem, od nafhiga Lubesniviga Jefusa: Oh Kriftjiani fem tezite, * Ktér fte v' reví vřaki zhafs, * Jes'ufu s'dej potos'hite, * Koku nadloga ftifka vafs! * On vafs potrofhjat s'heli, * vej tud' vře, kar vam fali, * Profsite, de vam nadlóge * Miloftvu spet preloshi. — Obsega 14 kitic.

Zdaj sledi tistih 14 pesmi, katere sem že prej omenil in so že vse v sedmi Ambrožičevi pesmarici označene, torej jih ni treba tu označevati.

(Konec opisa devete pesmarice.)

Opis desete pesmarice.

Ta pesmarica obsega 21 pesmi brez napevov. Po 14. pesmi iz te pesmarice je razvidno, da je spisana l. 1826., ker je ta letnica k naslovu te pesmi pripisana. Pisava je ravno od tiste roke, kakor v prejšnji deveti pesmarici, torej jo je spisal ali Ambrožičev sin ali pa kak drugi »šolmašter«, njegov naslednik. Tri pesmi so spet prepisane iz dveh Ambrožičevih pesmaric. Obsega pa ta pesmarica sledeče pesmi:

- (Prvi pesmi od novega leta so tri začetne kitice z naslovom vred odtrgane, torej ne vem začetka te pesmi. Obsegala je pa cela 7 kitic.)
- Ta druga Peifsem od Obers'vuarja Jesusoviga, na noviga Leita dan. —: Donefs virni Kriftjiani Zhaftite Boga, * Na ti trdi slami Polos'heniga, * Med enim Volizhem, Jnu tudi ofslizhem * V' Shtalzi rojeniga. (Obsega 5 kitic.) To pesem sem z napevom vred tudi na Igu zapisal, na dveh krajih. Obé sti mi zapeli dve stari ženici, vsaka po svojem, torej sti varijanti.
- Ta tretja Peifsem na Noviga Leita dan: Prefhlu je staru Leitu! * Teiga vezh nas'ai ne bó, * Toku fe bó na fveitó * Zhlovek s'godlu s'tebó, * Smert bóde en konz ftrila! * S'emla nafs bóde fkrila, * Vsi v' Vezhnost pójidemo! (Obsega 5 kitic.)
- Ti zheterta Peifsem s'a V'elko Nedelo: Vefsele je perfhlu k' nam * S'kófs Jefusa donefs ta dan, * Oh sémla, Nebu! V'efélo je bló, * Na leta vefseli dan, * Pofhlufhej ti Kriftjian! — (Obsega 9 kitic.)
- Zdaj sledi peta pesem o Velikem Šmarnu, katera je pa že v sedmi pesmarici označena.
- Šesta pesem o sv. Duhu, katera zdaj pride, je že tudi v četrti pesmarici označena.
- Ta fédma Peifsem od Sladkiga Jména Marjie: Rad bi hotel pozhaftiti * Marjia tvoje imé, * Tvoje zhast ven resglafiti, * Pa ne mórem s'adosti, * Kir tvoje imé imenvuati * Vfi Angeli s'as'helé, * Imé Marjia fhlfhati, * Se mozhnu res'vefele. — (Obsega 5 kitic.)

- Ta ólsma Peifsem od Mattere Boshje Marjie Divize, na mali Shmaren dan, Vis'ha od s. Urhule. —: S' vefselam prasnújmo Mij donashni dan, * Is' ferza s'apujmo! S'ató k' fe je nam * Marjia rodila; Ta leip róshen zveit, * Gnado s'adobila s'a vfe ludftvu fpet. — (Obsega 6 kitic.)
- Ta devéta Peifsem Od Mattere Bos'hje Marjie Divize, na Mali shmaren dan: Oh ti virni Kriftjian, * Spremifli fam, * Kaj s'a eno gnado glei Je Bog dal nam, * Na donefs rodila, Lepu povila, * Je Matti fvéta Ana Marjio nam. — (Obsega 8 kitic.)
- Ta deféta Peifsem od Mattere Bos'hje Marjie Divize, na mali Shmaren dan: Marjio pozhastimo Vfi vkób donafhni dan, * Tukej fe njé isrozhimo, * Kfe je rodila nam! * Nam je E'rbfhno dobila, * Ktira sta bla s'gubila * Nafhi ftarfhi E'va, Adam. — (Obsega 7 kitic.)
- Ta enaifta Peifsem od svétiga Lovrenza: Pridi zhastit donafhni dan * Svétiga Lovrenza moj Kriftjian, * Tukei tifti gnade dobé, * Kateri njega prov zhaste; * Pofhlufhei tu, koku njegovu Tellu * Je v' Rimskimu Mejiftu martranu blu. — (Obsega 10 kitic.) To pesem sem z napevom vred tudi jaz zapisal na Pijavi Gorici pri Igu.
- Ta dvanaifta Peifsem od Svéte Trojize: Boga vfi hvualimo! Ponis'hnu molimo, * Daimo zhast gori v' fvétu Nebu, * Svéti Trojizi, vezhni Refsnizi, * Bogu Ozhétu, Sinu jen Svetimu Duhu! — (Obsega 6 kitic.)
- Ta trinaifta Peifsem Od Svétiga Martina: Oh kristiani, vkupei s'brani, * S'aupaite na Boga! * K' bóte s'revami obdani, * K njemu peite is' Serza. — (Obsega 7 kitic.)
- Ta fhtirnaifta Peifsem, na tó s'adno Nedelo svétiga leita 1826. —: O Kriftjiani, s'ahvalimo * Se is' ferza donefs Bogu! * Jen ponis'hnu zhast fkas'himo, * K' fmo imeli Lejtu fvetu! * Tu je bla velika gnada! * Kdu je uzhakal bo naprej, * Dofiti vafs je tukej is' mano, * K' je s'a nafs ta s'adni sdej! — Ta pesem obsega 6 kitic, in letnica pri naslovu te pesmi je menda zadosten dokaz, da je ta pesmarica res spisana 1826. leta.
- Ta petnaifta Peifsem od Svetiga Duha; vis'ha od svétga Krisha: O' zhesfhen bodi fvéti Krifh! —: Pridi doli k' nam, ftuarnik fvéti Duh, * Objifhi té ferza tvojev duhf, * Napolni jeh s' gnado od Nebéfs, * Arzat tajistih fi s'aréfs! — (Obsega 6 kitic.)
- Ta fheftnaifta Peifsem od s'halosti Jesufa jen Marjie: Grefhnik, glei s'halost Marjie, * Koku s'a Jesufsam vpije, * Prejden fe je prezh podal, * Je toku flovu jemal. — Obsega ta pesem 18 kitic in je narodna. Ima jo štrekelj v svojem 11. sn., 6412—6415. Na te besede sem zapisal mnogo napevov po Sloveniji, ker je ta pesem še splošno znana.
- Ta fédemnaifta Peifsem od Svetiga Joanes'a Kerftnika: E'nga velikiga svetnika, * Té sofeske pomozhnika, * Smo perfhli donefs zhastit, * Tu je fvét Joanefs Kerftnik. — (Obsega 9 kitic.) Zapisal sem na te besede tudi napev na Ilóvi Gori, (župnija Kopanj na Dolenjskem).
- Ta ofémnaifta Peifsem od Svetga Mattheúsha; Vis'ha od Angela varha al na vezh drugih. —: Donefs vam s'helim s'apeiti * Od svétga Matéus'ha s'dej, * Koku je on shivel na fvejti * Od mladofiti vfelej, * Rojen je bil v' Galileji * V' véri Judovfki tam, * Potim pa je bil v' s'hivlenji * Per Mejstu Kafarnaum. — (Obsega 9 kitic.)
- Zdaj pride na vrsto pesem od sodbec, katera je pa že v četrti pesmarici označena.
- Tadveiféta Peifsem v' Pófti, od vfe s'halofiti Mattere Bos'hje Marjie Divize, katiro je imela, kader je nje preferzhni Sín Jesufs od nje slovu jemal, nóter, doklér je s'a nafs v'meru na fvétmu Kris'hu, Katiro Peifsem fe poje per eni tihi fvéti Mafhi, na vis'ho od fvétiga Antóna de Padova-Mirakelna: O s'amirkeimo Ludje, kir s'difhemo milu. —: Donefs fim fi naprej vs'éli! * S'dej k' Andohti vafhi, * Letó peifsem vam bom pel * Per zeli fvéti Mafhi, * Drugiga ne, ko od s'halofiti Mattere Bos'hje, * Kaj je móгла preftati S'a nafhe hudobe! — Ta pesem obsega celih 54 kitic. Kdaj jo je dotični organist izpel, če jo je prav pel med celo sv. mašo, to je menda tudi vprašanje. Tudi ne verjamem, da bi se mogla cela izpeti, če prav bi se samó recitirala. Pa saj pravijo, da so včasih nekateri duhovniki po dve uri maševali...
- Ta ena ino dveiféta Peifsem od SS: trjeh Kralou: Donefs je ta trinaifti dan, * Kir je bil Jesufs rojen nam, * V' letej Defheli Judovfki, * V' tei reuni fhtalzi Bettlemski.

— Ta pesem obsega tu 6 kitic, toda v resnici je še daljša, ker je vsaj en zadnji list od te pesmarice odtrgan, če ne več. Zapisal sem to pesem z napevom vred tudi jaz, in sicer na Igu od neke stare ženice, katera je pripomnila, da je to pesem zložil »Šmarski šumašter« — Matevž Kračman.

(Konec opisa desete pesmarice, ki je zadnja.)

Opisal sem zdaj teh 10 starih zanimivih pesmaric, kolikor mi je bilo mogoče natančno, z vsemi opazkami, pripombami in drugim, kar spada vmes med te pesmi. Celih pesmi sem priobčil iz vseh teh pesmaric 26, med temi deset z napevi. Priobčil sem pa cele šamó take pesmi, katere so toliko zanimive, da se mi jih je vredno zdelo celo priobčiti. Te pesmi sicer niso popolnoma narodne, kakor jih je n. pr. Štrekelj izdajal v »Slovenski Matic«, toda so že toliko stare, da jih smemo z mirno vestjo imenovati »stare«, če prav vemo, da so nekatere prav izvirne Ambrožičeve. Saj Ambrožič, Kračman, Repež, Kančnik in drugi so bili vsi na pol narodni pesniki, dasiravno so bile njih pesmi »umetne«. Koliko Kračmanovih, Repežovih, Ambrožičevih, Kančnikovih in drugih sem jaz med narodom zapisal, ki jih je narod po svoje predelal, in se zdaj slišijo kot prave narodne. Saj so tudi prave narodne pesmi morale imeti svoje avtorje, ki so bili kolikor toliko izobraženi; tudi take pesmi, kot so n. pr. narodne pripovedne, mrliške, cerkvene in druge, ne more kovati kak neizobraženec. No, o tem dosti, in upam, da sem z opisom teh Ambrožičevih pesmaric otel tudi njegovo ime pozabljenosti, ki naj ostane za vedno zapisano med imeni nekdanjih slovenskih ljudskih pesnikov!

Pripomba. Naj pripomnim, da sem po šmarski fari tudi nekaj necerkvenih pesmi z napevi zapisal. Zapisoval sem jih v vaseh: Škofljica, Tlake, Blato itd.

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Odbor je imel redno sejo dne 16. septembra 1925. Navzoči so bili gg.: Dostal, Kimovec, Mantuani, Premrl in Steska. Predsednik p. Hugolin Sattner se je opravičil.

Ravnatelj orglarske šole Premrl je poročal o tekočih šolskih zadevah: o pričetku šole, vabi gg. odbornike k sprejemnim izpitom 30. septembra, poročal o učnem načrtu, ki naj se deloma še nekoliko razširi. Poleg pouka o orglarstvu naj se obravnavajo tudi drugi instrumenti. Poučuje naj se tudi lepomisje. Sprejeto. Msgr. Dostal predlaga, naj vodstvo orglarske šole izdela učni načrt v podrobnosti, nakar naj se objavi v škofijskem listu. Vpisnina se določi za letos na 20 Din, šolnina mesečno na 50 Din. Nagrade od ure plačanim učiteljem bodo letos po 20 Din, ostalo učiteljstvo dobi od letne tedenske ure po 500 Din. Sklene se upeljati v orglarsko šolo električno luč in se poveri zadeva šolskemu vodstvu. Glavna šolska soba se nanovo pobeli. Končno poročal ravnatelj Premrl, da je nekaj cerkva še na dolgu glede dolžnih prispevkov za šolo, kar naj škofijski ordinariat čim prej izterja.

Za pripravljalni odbor za proslavo 50 letnega jubileja Cecilijinega društva leta 1927. se določi ves društveni odbor, ki ima pravico pritegniti v ta namen še druge zato sposobne gospode izven odbora. Kót zadnja točka sporeda se je preresetavalo vprašanje organistovskih nadzornikov. Kakor je bilo sklenjeno že pri zadnji seji, se določi, da bo odslej le pet nadzornikov, ki naj tekom petih let izvrše nadzorovanje organistov po vsej škofiji. Nasvetovali so se gg.: dvorni svetnik prof. dr. Mantuani, kanonik dr. Kimovec, kanonik Ferjančič, ravnatelj Premrl in dekan Zabret. Tozadevno vlogo naj g. Premrl kot predsednik cerkvenoglasbene komisije vloži na škofijski ordinariat, ki bo zadevo končnoveljavno rešil in uradno objavil.

Organistovske zadeve.

Duhovne vaje organistov. »Pojdi in stori tudi ti tako!« (Luk. X. 37.) Te besede iz sv. pisma mi prihajajo na misel, ko nameravam napisati kratko poročilo o duhovnih vajah za organiste, ki so se vršile od 31. avgusta do 4. septembra zjutraj v novem »Domu duhovnih vaj« pri oo. jezuitih v Ljubljani. Zanimalo bo gotovo marsikoga, ki namerava, da se prej ali slej zapre za tri dni v malo celico in opravi tam v samoti svoje duhovne vaje, kakor smo jih opravili mi organisti.

Prvi so opravili v tem »Domu« duhovne vaje gg. duhovniki. Takoj za njimi smo dobili dovoljenje organisti. Priglasilo se je 25 organistov, a k vajam jih je prišlo le 19; 6 jih je izostalo. — V ponedeljek, 31. avg. ob 7 zvečer smo se vsi zbrali v prijazni obednici pri večerji z g. voditeljem duhovnih vaj g. Jan. Pristovom. Tam smo se med seboj seznanili. G. voditelj nam je dovolil pri večerji še poljubno govoriti, češ, ker nam bo potem moral zavezati za tri dni jezike, da bomo tako odnesli več sadu in koristi od duhovnih vaj. Po večerji smo odšli v hišno kapelo, kjer smo v enoglasnem Foersterjevem »Veni sancte Spiritus« prosili sv. Duha za pomoč pri duhovnih vajah. Nato nam je g. voditelj na kratko razložil, kako se bodo duhovne vaje vršile in izrazil željo, naj bi, ker smo sami organisti, pri sv. maši in pri vseh drugih pobožnostih kolikor mogoče veliko peli, po drugi strani pa po možnosti molčali vse te tri dni duhovnih vaj.

Po večerni molitvi smo se podali vsak v svojo celico. Celica je zelo prijetna, snažna in čista. V vsaki celici je popolnoma nova oprava in sicer: miza, omara, postelja, dva stola, klečalnik in umivalnik. Na mizi leži sv. pismo in Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom«, pisalni papir, svinčnik, peresnik in črnilo. Hišni red in navodilo, kako se je treba obnašati, sta tudi že na mizi napisana na poli papirja, da ni treba nobenega govorjenja in nobenega spraševanja. Za nas je veljal sledeči dnevni red: Ob 6 vstati, ob pol 7 jutranja molitev, potem sv. maša in nato zajtrk. Ob tričetrt na 8 prvi govor, ob 9 pre-mišljevanje, ob pol 10 drugi govor, ob 11 skupno duhovno branje v dvorani, ob tričetrt na 12 izpraševanje vesti v kapeli, ob 12 kosilo. Ob pol 2 popoldne dnevnice v čast presv. Srcu Jezusovemu, ob pol 3 tretji govor, ob 4 malica, ob pol 5 sv. rožni venec, ob četrt na 6 četrti govor, ob pol 7 litanije z blagoslovom, ob 7 večerja, ob tričetrt na 8 skioptično predavanje o Kristusovem življenju in trpljenju, ob pol 9 večerna molitev, ob 9 počitek. — Kakor je razvidno iz tega reda, ne more biti nikomur dolg čas. Hrana je prav dobra in zadostna. Sobice in hodnjiki čisti in prijazni. Peli smo zelo veliko. Zjutraj pri sv. maši, popoldne pri večernicah, pri sv. rožnem vencu in zvečer pri blagoslovu. Zastopani so bili še dovolj dobro vsi 4 glasovi, ki so se strnili v precej močan moški zbor. Peli smo iz zbirk, ki smo jih dobili v kapeli na razpolago in sicer iz Hladnikovih »23 cerkvenih napevov«, »Slava Brezmadežni«, »Cecilije« in iz Premrlove »Cerkvene pesmarice«. Večinoma smo peli štiriglasno, nekaj pa eno-, oziroma dvoglasno.

Po končanih duhovnih vajah smo si ogledali z g. voditeljem in o. Lederhasom kuhinjo in druge naprave v novem »Domu« ter hišo oo. jezuitov. Zadnji dan smo se dali tudi vsi udeleženci z o. voditeljem vred slikati. Sliko bo prinesel »Glasnik presvetega Srca Jezusovega«. Eno ali dve sliki si je pa naročil vsak udeleženec kot lep spomin duhovnih vaj.

Hitro so nam minili trije dnevi in gotovo ni bilo nobenemu žal za čas, ki ga je tukaj prebil. Odnesele je vsak več ali manj koristi za svojo dušo; novega veselja in trdno, krepko voljo za svoj težavni poklic. Še enkrat smo se nato sestali v dvorani, kjer smo se nekoliko porazgovorili o raznih orga-

nistovskih zadevah, podali smo si slednjič roke in se poslovili z željo, da se kmalu zopet vidimo v tem prijaznem »Domu«.

Tovariši organisti! Ker po naročilu škofijskega ordinariata sme vsak župni urad pokriti vse stroške duhovnih vaj za organista z dohodki cerkvenega denarja, je ravno vam lažje kot drugim, da se duhovnih vaj udeležite, ki se bodo vršile skoro gotovo zopet letos v novembru. Ne zamudite prilike, da se odpočijete telesno in okrepčate na duši. Vsakemu izmed vas kličem: Kakor smo mi storili, pojdi in stori tudi ti tako!

I. Zdešar.

Premembe v organistovskih službah. Organistovsko službo na Vrhnikih je prevzel g. Anton Grum. Organist Jernej Jančar je prišel iz Javora pri Ljubljani v Višnjo goro, Franc Jeltnikar z Janč v Štango.

Dar za organistovsko društvo v Ljubljani. G. Franc Miglič je o priliki svojega 40 letnega organistovskega delovanja in hkratnega vstopa v pokoj daroval društveni organizaciji 100 Din. Našemu zaslužnemu tovarišu, ki se je na tako plemenit način spomnil našega društva, naj Bog obilno povrne!

Pri prošnjah za organistovske službe naj organisti opišejo nekoliko tudi svoje življenske razmere, n. pr. »imam toliko in toliko družine« ali »sem še neporočen« itd.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. — Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je proslavilo svojo dvajsetletnico, hkrati 15 letnico, odkar je društveni pevovodja g. Zorko Prelovec, in 25 letnico umetniškega delovanja našega skladatelja Emila Adamiča s slavnostnim koncertom 5. oktobra 1925. Nastopili so društveni moški, ženski in mešani zbor. Moški zbor je izvajal štiri novejša Adamičeva zborna na narodna besedila, ženski zbor moje štiri ženske dvospeve (zbore) s klavirjem na besedilo Karla Široka, mešani zbor tri novejša pomembna Adamičeva zborna: »Vragova nevesta«, »Barčica zaplavalca« in »Kresovale tri devojke« ter Komelov veličasten »Psalm na višini« (besedilo J. Samčeva) za mešani zbor in sopran-solo s klavirjem in harmonijem. Spored je bil dobro izbran — nudil skoro same še neizvajane skladbe — in točno podan. Odlikovala sta se zlasti moški in mešani zbor, ženski zbor manj, ki je bil v štirih dvospevih žal premalo iskren in bi bili ti dvospevi napravili lahko še vse drugačen vtis. Zelo nadarjeno pevko in uporabno solistinjo se je izkazala gdna Ramšakova. Na klavirju je spremljal g. Štritof, kapelnik Narodnega gledališča, na harmoniju g. Svetel. Koncert je bil kar najboljše obiskan in je pričal, da ima »Ljubljanski Zvon« mnogo prijateljev in da občinstvo ceni njegovo resno in umetniško delo. Odličnemu pevskega zboru in njegovemu zaslužnemu pevovodji ponovno naše najiskrenejše čestitke! — 10. oktobra se je vršil »Koroški večer«, na katerem so nastopili trije ljubljanski najboljši pevski zbori: »Ljubljana«, »Glasbena Matica« in »Ljubljanski Zvon«. »Ljubljana« je pod vodstvom dr. Kimovca zapela Klemenčičev mešani zbor »Oj pogledjte ptičke, na domače njive« in koroško narodno »Pojdem v ruter«, ki se je posebno lepo glasila. »Glasbena Matica« pod vodstvom Srečka Kumarja je dovršeno zapela pet Sukovih krasnih ženskih samospevov s klavirjem, ki pa za ta večer niso bili dosti prikladni; hotelo se nam je naše slovenske, zlasti koroške narodne pesmi. Ž njo nas je takoj nato razveselil naš operni pevec Banovec. Zapel je štiri sicer jako preproste pesmi, a so silno učinkovale. »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom Zorka Preloveca je nastopil s štirimi koroškimi narodnimi v moškem zboru, zaključil pa je večer z Adamičevim »Kaj ti je Mojca?« in z mojo »VKorotan«.

28. oktobra se je vršil v operi v spomin osvobojenja Čehoslovaške pred predstavo slavnosten koncert, obstajajoč iz orkestralnih in vokalnih čeških skladb. Koncert je vodil kapelnik Balatka. Sodeloval je operni orkester in operni pevki Jeni-

kova in Potuškova. — 31. oktobra je društvo glasbenih učiteljev priredilo svoj I. komorni koncert. Sodelovali so člani: Jeraj, Šlais in Švajgarjeva, operni kapelnik Štritof in konservatorist Rupel. Izvajali so Winklerjevo sonato za violo in klavir, Dvořakov tercet za dvojegoslji in violo in Beethovnovi sonati v C-molu za gosli in klavir. Najbolj je vžgal Dvořak, čigar scherzo so izvajalci morali ponoviti. Dvořakova skladba, že sama po sebi zlasti ritmično zelo izrazita in tudi sicer povsem jasna in zdrava, je bila pa tudi skrajno natančno naštudirana. Beethovna sta g. Šlais in gđc. Švajgarjeva dala jako lepo izdelano in s pravim umevanjem; posebno dobro I., III. in IV. stavek. Adagio je bil vsekako prepočasen. Winklerjeva sonata, podana sicer z veliko tehniko, a premalo enotno, ni napravila posebnega vtisa; je tudi sama kot taka premalo značilna in izvirna. Koncert je v celoti častno potekel in pričakujemo od društva glasbenih učiteljev še mnogo podobnih večerov. — 3. novembra je po enoletnem prestanku nastopil v izbornem samostojnem koncertu svetovnoznani pianist Borovski. Igral je v prvem delu klasike: Bacha, Rameaua in Beethovna, v drugem Skrjabin in Liszta. Krasen spored. Že Bachov preludij in fuga za orgle v D-duru, prirejena za klavir od Busonija, sta bili skladbi, vredni tega znamenitega koncerta. Rameauovi rokoko-skladbi in plastična Beethovnova »apassionata«! Borovski obvlada suvereno v tonu in predavanju enako klasike kakor moderne. Kako mu je zvenel Skrjabin, kako Paganini — Liszt! Tu ni nič več stvarnega, pač pa se zdi vse samo še poduhovljeno, božanstveno. Večjega glasbenega užitka si ni mogoče misliti, vsaj za tistega ne, ki se na umetno glasbo kaj razume. Škoda, da dvorana ni bila bolj polna.

II. Koncerti drugod. V zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano se je 1. oktobra vršil francoski koncert, ki sta ga priredila znana Francoza prof. Lucien de Flagny in tenorist William Gwin. Pokazala sta francosko pesem, kakor lani v Ljubljani. — O cerkvenem koncertu ljubljanskega frančiškanskega pevskega zbora v Kamniku poročamo med dopisi. — 11. oktobra so se vršili koncerti v Kranju, v Šmihelu pri Novem mestu in v Zagorju ob Savi. Koncert v Kranju je priredilo kranjsko pevsko okrožje, v Šmihelu in Zagorju tamošnji katoliški prosvetni društvi. Povsod so se izvajale tudi novejšje slovenske skladbe; največ je v tem oziru dosegel Šmihel, ki je dal več Lajovčevih, E. Adamičevih in svojih skladb. — V Mariboru se je 17. oktobra vršil simfonični koncert Beethovnovih skladb, ki je bil hkrati poslovilni večer ravnatelja mariborske opere g. A. Mitroviča in njegove soproje, operne primadone. Sodelovala je tudi virtuoziinja na goslih gospa Brandlova in gledališki orkester, pomnožen s člani »Glasbene Matice« in drugimi glasbeniki. — V Celju sta violinist Karel Sancin in pianistinja Mira Sancinova priredila 4. novembra sonatni večer in izvajala Novaka, Brahmsa in I. B. Foersterja. — Učiteljski pevski zbor v Julijski Krajini je priredil pod vodstvom prof. Srečka Kumarja začetkom septembra tri koncerte na Goriškem: v Gorici, v Solkanu in v Dornbergu. — Zagrebško pevsko društvo »Kolo« je zadnji čas napravilo pevsko turnejo po Švici in Franciji. Zelo je izredno velike uspehe. Peli so tudi tri Lajovčeve zборе: Mesec, Ples kralja Matjaža in Žabe ter par od Adamiča in Kimovca prirejenih slovenskih narodnih. St. Preiml.

Dopisi.

Zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Naš zavod je podaril slovenskemu narodu že celo vrsto glasbeno izobraženih mož, ki z lepim uspehom delujejo na glasbenem polju na najrazličnejših krajih naše domovine, bodisi kot duhovniki, bodisi kot lajiki. Veliko se stori v tem oziru v zavodu, a malo se sliši o tem. Bralce »Cerkvenega Glasbenika« bo gotovo najbolj zanimalo, v kakšnem obsegu se goji v zavodu predvsem cerkveno petje.

Pevski zbor šteje 109 glasov: 39 sopranov, 25 altov, 24 tenorjev, 21 basov. Pač lepo število! Seveda sodelujejo pri zboru vsi, ki imajo le kaj talenta za petje; zakaj vsak, ki morda sedaj pri zboru ne pomeni veliko, bo kot prihodnji izobraženec s pridobljenim znanjem veliko dobrega storil v svojem delokrogu. Seveda je treba fantka-prvošolčka (ali še kaknega večjega), ki zaenkrat ne čuti druge potrebe kot to, da se trikrat na dan do sitega naje, ki pa kaže talent, a ne veselja za petje, včasih tudi nekoliko prisiliti k petju. Njegovi predstojniki gledajo pač nekoliko dalje v prihodnost kot on sam.

Zbor ima vaje za cerkveno petje ob sobotah. Trajajo približno poldrugo uro. Za navadne razmere bi bilo to mogoče premalo, posebno če bi hoteli vsako nedeljo spraviti na kor kaj novega. A če vpoštevamo, da hodijo vsi dijaki-pevci k šolskemu petju in so torej glasbeno več ali manj izobraženi, potem ta vaja v splošnem zadostuje.

Kaj vse pojejo? Pri tem vprašanju naštevajo vsa poročila navadno najprej latinske mraše, ofertorije, motete itd. To vse pri nas odpade, ker gredo dijaki o večjih praznikih na počitnice. Le če je kaka izredna slavnost, takrat se poje latinska maša. Tako so v zadnjih letih peli Sattnerjevo »Missa Seraphica«, Griesbacherjevo »Stella maris«, Rihovskega »Loretta«, Foersterjevo »In hon. s. Caeciliae«, vse z orkestrom. Če bi pa našteval vse slovenske pesmi, ki jih pojejo, bi se poročilo preveč raztegnilo. Kolikor vem, uporabljajo vse zbirke, starejše in tudi novejše, da se dijaki seznanijo in sprijaznijo tudi z duhom modernejše glasbe.

Vsak pevski zbor ima svoje posebne težave, tak dijaški pa še posebno. Da se zbor težje dvigne na umetniško višino, temu je zlasti krivo vedno menjavanje glasov. Komaj se fantek razvije v dobrega sopranista ali altista, pa že mutira. Komaj je fant kot tenorist ali basist na svojem mestu, pa zapusti gimnazijo. Tudi nimata tenor in bas še prave moške polnosti. A kar manjka posamezniku, to nadomesti masa. Če ta ali oni na kakem mestu odpove, vsled nepravilnega dihanja, vsled »prekratke sape«, pa trije drugi stopijo na njegovo mesto in zamašijo vrzel, tako da zbor ohrani svojo polnost in gostoto in da ni opaziti neprijetnega trganja glasbene misli. Večkrat imamo v kapeli tudi ljudsko petje, zlasti v maju in oktobru. Mimogrede naj tukaj omenim, da doni mešani zbor z deškimi soprani in alti veliko bolj enotno kot oni z ženskimi. Tak zbor se res sliši kot celota in ni pri njem opaziti one ostre črte, ki jo sicer čutimo pri zboru z ženskimi in moškimi glasovi.

To bi bilo v kratkih potezih cerkveno glasbeno delo v zavodu. Kratko še omenim, da ima isti zbor vajo za svetno petje enkrat na teden in sodeluje pri raznih igrah, akademijah itd. Pred par leti je nastopil s samostojnim koncertom. V zavodu je obstojal tudi jako dober orkester z različnimi nižjimi edinicami (oktet, sekstet, kvartet), ki je bil dobra šola za glasbeno bolj nadarjene dijake. (Ali sedaj več ne obstoja? Op. ur.) Tudi sicer se v zavodu veliko muzicira. Če greš popoldan po naših hodnikih, ti od vseh strani donijo na ušesa glasovi klavirjev, harmonijev, vijolin, orgel, kot na kakšnem konservatoriju. Slišiš muzikalni ABC, pa tudi dovršeno igranje.

Duša vsega tega dela pa je g. prof. Hybášek. Od početka zavoda pa do danes je vzgojil celo vrsto glasbenikov, ki so zanesli smisel za lepo glasbo širom naše domovine. Lahko je ponosen nanje, ko vidi, da je njegov trud obilo poplačan. In ta trud ni majhen! Ni prijetno, poslušati leto za letom, vedno znova, nič kaj blagoglasne disonance začetnikov. To zahteva železne živce in zvrhano mero potrpežljivosti in idealizma. Ko si je človek komaj vzgojil nekaj dobrih moči, s katerimi bi se dalo delati, pa doštudirajo in se razkropijo na vse strani; treba je zopet znova začenjati. Naj bi g. profesor svoj idealizem in svojo ljubezen do dela ohranil tudi zanaprej in še dolgo vrsto let budil ljubezen do glasbene umetnosti v mladih dijaških srcih.

M. Tomec.

Kamnik. — Ljubljanski frančiškanski pevski zbor je priredil v nedeljo dne 11. septembra 1925 ob 5 popoldne v mestni dekanijaki cerkvi v Kamniku na štni cerkveni koncert, ki je bil ravno v tej cerkvi zelo, zelo na mestu.

Privabil je mnogo preprostega in odličnega občinstva, ki je prostrano cerkev docela napolnilo, znak, kako priljubljeni so cerkveni koncerti.

Petje spremlja cerkveno bogoslužje. Dvigati bi moralo prisotne iz prazne vsakdanjosti in jih družiti z Bogom. Tihe, zaupne prošnje — iskrene zahvale — žalostni vzdihli boleti — veličastno opevanje božje mogočnosti — koliko razlik, koliko prilike za cerkvene zборе, da pokažejo svoje zmožnosti in znanje! Ali se sploh zavedamo važne naloge, ki jo je naložila sv. Cerkev pevskim zborom? Ali ne mislijo nekateri, žal tudi odgovorni činitelji, da je za cerkev vsako petje dobro, da je cerkveno petje pravzaprav zato, da vernike kratkočasi, oziroma moti. Frančiškanski pevski zbor in njegov dirigent se v polni meri zavedata svoje vzvišene, preje omenjene naloge, zato jim prihaja pesem iz srca in sega v srce. — Številni zbor (okrog 40 glasov) razpolaga z izbranim pevskim materialom in je vzorno discipliniran. Pod večšo taktirko neutrudljivega, še vedno mladostnočilega skladatelja p. Hugolina Sattnerja je izvedel vse točke programa z že večkrat priznано natančnostjo, vzglednim prednašanjem, čisto intonacijo, jasno izgovorjavo in pravilnim fraziranjem. Le ljubezen, ki veže zbor z dirigentom in obratno ter redne pevske vaje morejo roditi take uspehe. S tem nastopom je zbor ponovno dokazal, da je med najboljšimi cerkvenimi zbori v Sloveniji in Jugoslaviji. Če bi se še pomnožil s par izdatnimi basisti in bi imel tudi alt tisto nežnost in prožnost, ki diči sopran, bi predstavljal naravnost idealno pevsko družino. — Zbor razpolaga tudi z dobrimi solisti, od katerih se prav posebno odlikuje gospa Bajukova (sopran). Občudovali smo njeno izredno prijetno in izdatno višino ter čuvstveno prednašanje. — G. prof. Vedral je mojstrsko izvršil svojo ne baš lahko nalogo na orglah, vendar smo včasih opazili, da mu šitnske orgle niso povsem znane.

Kakor pa smo bili z izvajanjem zelo zadovoljni, tako smo bili nezadovoljni s programom. Od 16 točk je bilo 6 slovenskih in 10 nemških. Ali res nimamo več lepih slovenskih cerkvenih pesmi? Ali res ni v 48. letnikih »Cerkvenega Glasbenika« in v raznih drugih zbirkah toliko pesmi, da bi z njimi izpolnili program enega koncerta? Ali imajo Premrl, Kimovec, Hochreiter samo po eno in Sattner samo 3 pesmi, ki gredo k srcu? Ker smatramo cerkvene koncerte za važne kulturne pojave, ki naj ne pokažejo samo kako, ampak tudi kaj naj se poje, ne smemo k takemu omalovaževanju slovenske cerkvene pesmi molčati. Iz ust preprostega občinstva, ki je bilo zastopano v pretežni večini, smo slišali, da so pogrešali preprostih slovenskih pesmi, ki bi vzorno prednašane gotovo mogočno učinkovale. Saj se nam zdi, da je ravno namen takih koncertov širiti slovensko cerkveno pesem in jo pokazati v vsej njeni lepoti.¹ Na koncert z internacionalnim programom, ki pa v Kamniku ne bi bil na mestu, pa spadajo tudi komponisti drugih narodov in ne samo nemški.

Motijo, zelo se motijo tisti, ki mislijo, da vrše kulturno delo, če pojo in s tem širijo pesmi, ki so njim všeč ali hočejo z njimi gotovemu delu občinstva ugajati. Kako pa naj napredujemo, če bomo vedno sami sebe podcenjevali? Saj ne sovražimo nemške pesmi in ne pravimo, da ni lepa, ampak na programe slovenskih cerkvenih koncertov ne spada, najmanj pa v dvetretjinski večini. Kakor smo se je otesli v posvetni pevski literaturi, tako se je moramo počasi tudi v cerkveni in z naših korov mora polagoma popolnoma izginiti. In tudi ljubljanskega frančiškanskega pevskega zbora, kot enega naših najboljših cerkvenih pevskih zborov naloga je, da goji v prvi vrsti slovensko pesem. S tem bo vršil res kulturno delo, zakar mu bo slovenski narod trajno hvaležen.

¹ To smo poudarjali že v 9.—10. številki našega lista o priliki cerkvenega koncerta na Vrhniki. Zato le obžalujemo, da je ravnotako kamniški koncert storil premalo v tem oziru. Ponavljamo še enkrat in vztrajamo pri načelu, da imej v slovenskih cerkvah — kolikor je to mogoče — slovenska glasba, glasba slovenskih skladateljev prvo mesto! In pri izbiri pesmi v domačem jeziku je to posebno lahko mogoče. Za to načelo se bomo še naprej borili, prepričani, da zagovarjamo našo dobro, pravično in samoposebi umevno stvar. — Uredništvo.

Upamo, da bodo te naše odkrite besede, ki smo jih povedali z najplemenitejšim namenom v korist slovenski cerkveni glasbi, rodile vsaj malo dobre volje, s katero gotovo ne bo pretežko premagati dozdevne nepremostljive ovire.

Dragim gostom smo za izredni glasbeni užitek nadvse hvaležni, jim na odličnem uspehu iskreno čestitamo in jih prosimo, da nas kmalu zopet posetijo ter prirede koncert samih Sattnerjevih skladb.

Ivan Primožič

Vrhnik. Ko je meseca marca letošnjega leta oboel šolski vodja g. Vinko Levstik, ki je vršil službo organista na Vrhniki celih 50 let, sem podpisani prevzel začasno vodstvo cerkvenega zbora. Hodim ob sobotah in dnevih pred prazniki na Vrhniko in imamo tam zvečer pevsko vajo za drugi dan. Ob nedeljah vadim med 9. in 10. uro dopoldne naraščaj (otroke) v teoriji in petju, po deseti maši pa ima teorijo cerkveni pevski zbor. Zbor šteje običajno 20 pevcev in pevke, ki z vso vsmo posečajo pevske vaje, teorijo in sodelujejo na koru vsako nedeljo po trikrat. Ta zbor, ki ga je izvežbal še pokojni g. Levstik, je lahko voditi. Zlasti lep in prijeten glas ima sopran, pa tudi drugi glasovi ne zaostajajo daleč za njim, izvzemši tenor, ki je malo šibek, ker ga mesto moških pojo ženske. Cerkevni pevski zbor nastopa tudi ob raznih drugih prilikah in prireditvah. Tako je zapel dne 10. maja v Rokodelskem domu tri pesmi: 1. Foersterjevo »Ljubico«, 2. Aljažovo »Vjetega ptiča tožba« in dr. Schwabovo »Zlato kanglico«. Vse tri točke je izvajal zbor precizno. — Ob tej priliki je imel g. dekan J. Kete krasen govor. V vznesenih besedah je prisotnim pojasnil tudi pomen cerkvenega petja in priporočal premožnejšim slojem, da pristopijo k Cecilijinemu društvu na Vrhniki, katerega namen naj bi bil, nabavljati cerkvene muzikalije, gojiti lepo cerkveno glasbo in prirediti cerkvene koncerte. Vsem takrat navzočim ostane ta govor, ki naj bi rodil tudi sadove, v neizbrisnem spominu. — Dne 16. avgusta je priredil cerkveni zbor na pobudo gospoda dekana cerkven koncert, ki je vseboval 20 izbranih pevskih točk. Ker je o uspehu tega koncerta že izčrpno poročal »C. Gl.«, naj izostane vsaka pripomba. — Pri tem koncertu so sodelovali soprani: gđc. Japelj (solistka), ga. Jurjevčič, gđc. Nagode, Krašovec, dve Dobrovoljčevi in Ogrin; alti: ga. Krašovec (solistka), gđc. učiteljica Malavašič, ga. Nagode, gđc. Nagode, Slavec, Petkovšek in Telban; tenori: ga. Turk, gđc. Tomšič, Japelj in Jerina; bas: g. Brenčič (solist), bogoslovec g. Hren, Istenič, Japelj, Jurjevčič in Modrijan. Med temi peveci so nekateri, ki sodelujejo na koru že dolgo vrsto let, tako n. pr. g. Brenčič 25 let, g. Jerebic 17 let, gđc. Malavašičeva 10 let itd. — Vsem bodi na tem mestu izrečena moja najgloblja zahvala za njihov nesebičen trud, s katerim so pripomogli tako dostojno završiti prvi cerkven koncert. Posebno pa gre zahvala gg. bogoslovcema Hrenu, ki je za cerkven koncert prevzel mesto korepetitorja, in Jerini, ki je pomagal prepisovati in razmnoževati note. — Dan po koncertu, t. j. 17. avgusta zjutraj je preminul velezaslužni organist g. V. Levstik, ki je dobil za svoje vzorno službovanje v čast božjo red »Pro Ecclesia et Pontifice«. Dne 19. avgusta je pred hišo žalosti zapel cerkveni pevski zbor žalostinko »Vigred se povrne«, na grobu pa dr. Kimovčev »Ah, ne mislimo«. V cerkvi, kamor je spremila krsto blagopokojnega velika množica ljudstva in šolske mladine, smo peli Foersterjev Requiem v d-molu. Po slovesni zadušnici je imel žalni govor g. kanonik dr. Opeka iz Ljubljane. Začel je z besedami: »Le dvakrat je bilo v mojem življenju moje srce bolj žalostno nego danes: prvič, ko so mi umrli moja rodna mati in drugič, ko so nesli k pogrebu mojega dobrega očeta. Danes pa mi iznova krvavi srce, ker mi je umrl in leži tu pred nami v rakvi moj duševni oče, gospod Levstik.« Ob tem govoru ni ostalo nobeno oko suho. In tako smo položili k večnemu počitku »virum justum«, ki je nele kot organist marveč tudi kot šolnik izkazal Cerkvi in ljudstvu toliko dobrot, da bo njegovo ime zapisano z zlatimi črkami v vrhniških analijah. Slava njegovemu spominu! — Dne 23. avg. je pod vodstvom g. dekana, ki se ne straši nobenega truda in žrtve, kadar gre za cerkveno petje, pohitel pevski zbor na izlet v Bohinj. V Bohinjski Bistrici je imel gospod dekan mašo, pri kateri je zbor pel točke, ki jih je izvajal na koncertu. Iz Bohinjske Bistrice smo se odpeljali k jezeru. Če bi bilo vreme lepo, šli bi bili do slapa, tako pa smo se morali zadovoljiti z okrepljenim v restavraciji. — Dne 11. oktobra je zapel zbor pred

»erkvijo med govori treh govornikov tri koroške narodne: »Pojdem v rute«, »Spet ptice pojo« in »Gor čez jezero«. — Sedaj se pa pripravlja cerkveni zbor za nastop v Rokodelskem domu s tremi pesmimi in par kupleti. — Kaj pa požete na Vrhnikih?, bi utegnil kdo vprašati. No, tudi na to bom dal odgovor. Vse, prav vse, kar se običajno izvaja na boljših podeželskih korih. Latinske maše: Foerster, Griesbacher, Goller, P. H. Sattner, Premrl, dr. Kimovec, Lavtižar, P. A. Hribar, dr. Chlondowski itd. Graduali in ofertoriji: iz »Cerkv. Glasbenika«, Griesbacher, »Lauda Sion«, Skraup, Burgarell, Mozart, Nedved. Introit in komunija koralno po vatikanski izdaji. Evharistične: Zbirka Premrl, dr. Kimovec, P. H. Sattner, Slava Bogu, Höller, Foerster, Hochreiter, Nedved, Rihar renatus, Pogačnik, Grum i. dr. Marijine: Foerster, Sattner, Premrl, Mav, Gruber, Niedrist, Haller, Gerbič, Adamič, Greith, Engelhart, Griesbacher, Grum, iz »Cerkv. Glasb. in dr. — H koncu treba posebno poudariti zasluge za razvoj cerkvene glasbe na Vrhnikih, ki si jih je pridobil g. dekan Kete. Dal Bog, da bi se kmalu uresničila njegova želja, da se osnuje Cecilijino društvo, ki bi mu s skromnimi prispevki lahko odvzelo ogromna bremena in skrbi, ki ga teže radi organistove plače, stanovanja in drugih izdatkov za kor. V to pomagaj Bog!

Anton Grum.

Novo mesto. — Pevski zbor Katol. prosvetnega društva v Šmihelu pri Novem mestu je v nedeljo dne 11. oktobra t. l. ob 8 zvečer priredil v dvorani novomeškega »Rokodelskega doma« koncert s precej modernim sporedom. Proizvajali so pet mešanih zborov »a cappella«, in sicer dva Anton Lajovčeva: »Pastirčki« in »Kiša«, en Emil Adamičev zbor: »Zrelo žito«, en Ivan Ocvirkov zbor: »Moja pomlad«, in Matija Tomčev »Balado o Čičku«. Nadalje je dvoglasni ženski zbor ob spremljanju na klavirju zapel dve Stanko Premrlovi kompoziciji: »Starček roma na goro« in »Jezus je majhen«. Na sporedu so bili tudi štirje samospevi s spremljevanjem klavirja, in sicer dva za ženski glas: Vilharjeva »Nezakonska mati« in Pavličeva »Uspavanka«, ter dva za moški glas: Lajovčev »Spleen« in Emil Adamičev »Kot iz tihe, zabljenega kapele«.

Ne da bi se spuščal v podrobnosti, beležim z zadovoljstvom, da so vsi sodelujoči dovolj častno rešili svojo ne ravno lahko nalogo. Od zadnje cerkvene pevske prireditve, ki jo je isti pevski zbor proizvajal v župni cerkvi v Šmihelu dne 11. maja 1924 in o kateri sem svoj čas obširneje poročal v našem glasilu, je pevski zbor znatno napredoval. Pred vsem se je nekoliko pomnožil po številu pevcev, vendar tudi še sedaj ni tako številen, kakor bi bilo želeli pri takih javnih nastopih. Upati je, da se vrli pevske četi pridruži še dokaj novih pevskih moči. Napredek se je pri tem koncertu pokazal tudi v večji sigurnosti, s katero je pevski zbor nastopal, dočim je pri oni cerkveni prireditvi vladala med pevci še precejšnja bojazen. Tudi v dinamiki je bilo opaziti napredek; vendar v tem oziru se zbor brezdvomno povzpne še višje.

Pevski zbor je izvežbal in vodil za glasbo vneti g. sodni avskultant Slabè, ki gojti kaj rad novejšo, moderno glasbo. Ob njegovi strani podpira to hvalevredno stremljenje zlasti tudi grmski g. učitelj Puš. Vsa čast jima za njuno nesebično prosvetno delo!

Dasi ta koncert ni bil epohalen dogodek in se tudi ne more meriti z velikimi ljubljanskimi koncerti, vendar dokazuje, da se je tudi Dolenjski začelo svitati, oni Dolenjski pravim, ki je bila doslej nasproti moderni glasbi še precej trdno zaplankana. In v tem oziru veseli človeka vsak še tako neznamen napredek.

Fr. Ferjančič.

Lipoglav nad Šmarjem (Dolenjsko). Štejem si v dolžnost, da na kratko opišem cerkveno petje in orgljanje na Lipoglavu, mojem rojstnem kraju, ker tega pred menoj bržkone še nikdo ni storil, vsaj ne spominjam se, da bi bil v »Cerkvenem Glasbeniku« kdaj o tem kaj čital. — Prvi organist, katerega se spominja le še par najstarejših ljudi v fari, je bil v Lipoglavu neki Trnavec iz Sostra. Za njim pa je prevzel to mesto domačin, obče spoštovani posestnik Anton Zupančič iz Velikega Lipoglava, znan pod vulgarnim imenom »ta stari Jerinov oče«, ki je bil organist celih trideset let. Bil je častitljiv možiček, suhljate postave, dobrodušen in dovtipen. Dasi samouk, je vendar dokaj spretno orgljal, vsaj v tistih časih so ga zelo čislali. Organistovsko službo je prepustil svojemu sinu Janezu Zupančiču, ki je bil — samouk kakor njegov oče — celih štirideset let

organist na Lipoglavu za skromno letno plačo 60 goldinarjev. Pripomnim, da je »stari Jerinov oče« umrl leta 1897., dočim je njegov sin Janez, ki šteje že blizu 80 let, še vedno čil in krepak. Kakor njegov blagopokojni oče, je tudi on mehkega, dobrega srca, in ga menda še nikdo ni videl jeznega. In tako je ta dobra Jerinova hiša dala lipoglavski cerkvi dva organista ter enega duhovnika, — redka čast za hribovsko vas! — Prva cerkvena pevka za čas starega Jerinovega očeta je bila Frančiška Babnik, ki je imela lep sopran. Takrat so peli pesmi, ki glasbeno niso še dosegale vrednosti Riharjevih skladb. Peli so vse na posluh, po ustnem izročilu, tudi besedila so se lipoglavski pevci in pevke redkokedaj posluževali iz knjižic, znali so vse na pamet. Tudi organist ni prišel nikdar v zadrego zaradi not, ker je znal vse takrat običajne napeve cerkvenih pesmi igrati brez not. To znanje bi — tako sem večkrat mislil — zelo dobro došlo našim sedanjim organistom, ker so cerkvene muzikalije tako silno drage in župne cerkve po večini nimajo sredstev, da bi si nabavljale drage note in vzdrževale organista. — Kolikor se še jaz spominjam iz otroške dobe, se je na Lipoglavu v cerkvi marsikdaj zaokrožila tudi kakšna poskočna, zlasti kadar je bil ofer, takrat se je običajno pela »Vrtec zali svet'ga raja«, ki je imela spremljanje polke. Tudi se spominjam še prav dobro pesmi »Jezik poj skrivnost čistito«, katero so peli na melodijo »Tam u štajerski deželi je b'la mlada deklica« in dr. Škandaliziral se ob tem ni nihče, niti domači gospod župnik niti dobri Lipoglavčanje, misleč, da je tako vse prav in dobro, dasi se v resnici petje v cerkvi ni mnogo razlikovalo od fantovskega v krčmi, (izvzemši besedila, seveda)! V opravičilo obeh lipoglavskih organistov pa bodi omenjeno, da v dobi, ko se je pela v šmarski dekanijski cerkvi (sic!) »En šmarski šolmašter« in se je redno vsako nedeljo raz kor razlegala polka ali valček, tudi za Lipoglav ni bila nobena sramota, če se je tako orgljalo in pelo, kakor bi se ne bilo smelo! Oba sta vršila svoj službo vestno in točno za goli »božji lon« in v najboljši veri in prepričanju, da je tako orgljanje in petje v skladu s cerkvenimi določili. Naj še omenim, da so na Lipoglavu pri slovesnih mašah peli latinsko samo Kyrie, začetek in konec Glorije in istotako Credo, potem se je pelo izvzemši responzorijev vse slovensko. Introit, gradual, ofertorij in komunija se niso nikdar čuli. — Orgle so v tej cerkvi stare in tako slabe, da nujno potrebujejo popravila, pa tudi teh stroškov ne zmore lipoglavska fara, ki ima le 60 zemljakov, polzemljakov in bajtarjev. — Blagodejna faza je nastopila okoli leta 1880., ko je bil na Lipoglavu župnik gospod Vincencij Polaj. Ta gospod si je prizadeval, da je tako pevec kakor organista toliko izvežbal, da so na posluh peli skoro vse slovenske pesmi iz Cecilije. Pevci so bili takrat: kuharica (sopran), Rekarjeva (alt), moj oče (tenor) in organist (bas). To je bila zlata doba za cerkveno glasbo v tem kraju! Ko pa je gospod Polaj odšel iz Lipoglava in na njegovo mesto prišel župnik gospod Marešič, je kmalu vse nazadovalo: pozabile so se dostojne cerkvene skladbe in zopet so donele po božjem hramu banalne ali profanirane melodije, ker ni bilo nikogar, ki bi se bil kaj razumel ali pa vsaj hotel napraviti remeduro. — Leta 1923. je nastal preokret: Organist Janez Zupančič je pustil orgljanje, na Lipoglav pa je prišla učiteljica gđ. Igličeva, ki je prevzela orgljanje in vodstvo petja. Urila in vadila je domača dekleta — med njimi tudi dve Jerinovi — in dosegla v razmeroma kratkem času lepe uspehe. Ko sem bil pred dvemi leti na Zegnanjsko nedeljo doma, so peli Foersterjevo latinsko mašo v čast sv. Cecilije in sicer vse delo neskrajšano. Izenadilo me je tako petje kakor orgljanje, ker je bilo, dasi ne dovršeno, vendar dostojno. Pedala učiteljica takrat še ni uporabljala. Introita, graduala, ofertorija in komunije tudi še niso peli niti recitirali. Ko sem po maši govoril z gospodično in ji predočil te nedostatke oziroma napake, mi je obljubila, da bo skušala nemudoma uvesti na kor tudi koralno petje, ne vem pa, če je to tudi izvršila. Ko to pišem, sem ravno izvedel, da bo gđ. Igličeva prestavljena v kratkem drugam, tako da bo Lipoglav brez organista. In zopet se obračajo oči faranov na dobro Jerinovo hišo, da bi jim v tej sili priskočila na pomoč ter dala cerkvi — še tretjega organista. — K sklepu moram še dostaviti, da se navzlic vsem opisanim dejstvom ne sme prezreti zaslug, ki si jih je stekel za cerkev organist g. Janez Zupančič, in ki je dolgo dobo 40 let deloval v božjo čast in slavo. Zato na tem mestu kličem jublantu: Bog Vas živi, dobri Jerinov oče, še mnogo,

mного let v krogu Vaše vzorne družine! Ko pa Vas nekoč pokliče k sebi ljubi Bog, vem, da boste iz njegovih rok prejeli plačilo za zvesto, v najboljši veri izvrševano službo organista in boste tam dodeljeni nebeškemu zboru sv. Cecilije!

Anton Grum.

Razne vesti.

Osebnosti. 25 letnico glasbeno-umetniškega delovanja sta praznovala slovenska skladateljca Emil Adamič in Ivan Ocvirk. 40 letnico organistovskega delovanja sta obhajala g. Karel Bervar, mestni organist in vodja orglarske šole v Celju, in g. Franc Miglič, organist pri Sv. Križu pri Litiji. G. Josip Lavtižar, župan v Kranjski gori, je obhajal v oktobru 30 letnico kot cerkveni pevec v Kranjski gori. Vsem gospodom najiskrenejše čestitamo!

Zlatomašnik Gothard Rott. Dne 11. septembra 1925 je obhajal zlato mašo tiho in skromno v svoji domači kapelici na Goliču pri Konjicah g. duhovni svetnik in župnik v pokoju Gothard Rott, mož, ki je vse svoje življenje gorel za cerkveno glasbo.

Slavljenec se je porodil v Ljubljani 5. maja 1852 in bil kot bogoslovec 3. leta posvečen v mašnika 11. septembra 1875. V duhovno pastirstvo je stopil leta 1876. in je služboval kot kaplan v Rovtuh, v Logatcu in Cerknici, kot župnik pa v Spodnjem Logu, v Stari cerkvi pri Kočevju in v Zagorju ob Savi, kjer je stopil leta 1923. v pokoj ter se preselil na Golič pri Konjicah.

Vse zlatomašnikovo življenje je prepleteno s cerkveno glasbo. Že kot gimnazijec je tri leta vodil petje pri dijaških mašah v uršulinski cerkvi. Dve leti je poučeval petje v Rokodelskem društvu v Ljubljani; od 8.—20. leta je peval in deloma tudi orglal v frančiškanski in stolni cerkvi; v stolnici s posebnim škofovim dovoljenjem tudi še kot bogoslovec. Rajni bivši spiritual Karel Heidrich je pripovedoval, da je ob njegovem času na predvečer sv. Gotharda (4. maja) zaorila podoknica pred semeniščem, kar se prej še nikoli ni zgodilo. Ko so presenečeni popraševali, komu to velja, so izvedeli, da je podoknica namenjena godovnjaku bogoslovcu Gothardu Rottu; priredili so mu jo njegovi hvaležni glasbeni učenci. Kot bogoslovec je vodil štiri leta petje v bogoslovju, poučeval zorno petje in višjo glasbeno teorijo, nekatere bogoslovce pa tudi klavirja. Kot antifonator in intonator je zbudil pozornost knezoškofa dr. Jerneja Vidmarja, ki je bil tudi sam glasbenik. Ob velikih petkih ga je povabil k sebi, ga pohvalil in mu izročil nagrade za pevce. Večkrat je omenil, da ga bo poslal na Gregorijansko šolo v Rim v nadaljnjo glasbeno izobrazbo. Toda, ker je stopil knezoškof dr. Vidmar prej v pokoj, preden je Rott dovršil bogoslovje, se ta namera ni izvršila.

Umljivo je, da je slavljenec tudi kot duhovnik povsodi glasbeno deloval. V Logatcu in v Zagorju je dalj časa upravljal organistovski posel. Povsodi je pa več ali manj poučeval cerkveno petje, zlasti mnogo let v Stari cerkvi, kjer se ga hvaležno spominjajo še danes. Nastopal je tudi kot komponist. Nekaj njegovih skladb je prinesel »Cerkveni Glasbenik«. Zložil je tudi latinsko mašo, ki jo je brezplačno poklonil »Cerkvenemu Glasbeniku« in je izšla kot priloga leta 1895. V mlajših letih je zložil več nabožnih pesmi in jih objavil v »Zgodnji Danici« pod imenom Šentjakovski.

Kot duhovnik je bil mirnega značaja, ki se je omejeval bolj na intenzivno cerkveno delovanje in ni rad posegal med razburjene politične viharje. Bil je mnenja, da s tihim, modrim in previdnim delom več koristi nego z bojevitim orožjem. Tega nekateri niso mogli umeti in so ga večkrat krivo sodili.

»Cerkveni Glasbenik« g. zlatomašniku kot svojemu bivšemu sotrudniku želi, da bi ga Bog ohranil še dolgo v čvrstem zdravju in da bi mu bila priljubljena glasba v jeseni življenja zvesta spremljevalka in mila tolažnica.

V. Steska.

Premrlave »Mašne pesmi« (II. zbirka) so popolnoma razprodane. Mašne pesmi se za enkrat ne bodo ponatisnile, pač pa izidejo v l. 1926 — če Bog da — Premrlave nove evharistične za mešani zbor z orglami.

V orglarsko šolo Cecilijinega društva v Ljubljani so bili začetkom šolskega leta 1925/26 sprejeti sledeči novi učenci: Bohinc Stanko iz Dolenje Dobrave pri Trati, Čebašek Jožef iz Trboj, Jerman Pavel iz Št. Vida pri Stični, Košnjek Martin iz Preddvora, Mrak Franc iz Žabnic (Jul. Benečija), Stare Alojzij iz Velikih Lipljen pri Turjaku, Vitežnik Viktor iz Št. Vida pri Vipavi in Žaver Joško iz Apač na Koroškem. Vseh rednih učencev je letos v šoli 23.

V ljubljanskem opernem gledališču so vprizorili začetkom letošnje sezone dve novi deli: Gerbičovo dvodejanko »Nabor« in Hatzejevo enodejanko »Povratak«.

Nova glasbena revija. Glasbena Matica v Ljubljani je sklenila, da prične s 1. decembrom 1925 izdajati novo glasbeno revijo po vzoru bivših dr. Krekovič »Novih akordov«, ki so izhajale do leta 1914. v Schwentnerjevi založbi v Ljubljani. Revija bo dvomesečnik ter bo obsegala 16 strani velikega notnega formata. Prinašala bo komorne in vokalne skladbe. Skladatelji, ki reflektirajo, da revija prinaša njihova dela, se vljudno naprošajo, da pošljejo rokopise čimprej Glasbeni Matici v Ljubljani. Podrobnosti priobčimo v prihodnji številki našega lista. Za danes opozarjamo le vse glasbene kroge na to novo revijo, ki bo imela poleg glasbenega dela tudi glasbeno-književno prilogo.

G. Srečko Kopore prične prihodnje leto izdajati serijo zvezkov »Glasbene oblike«. Serija je preračunjena na šest zvezkov. Prvi zvezek bo imel vsebino: a) Ritem, metrika, motiv, fraza, perioda in stavek; b) pesemska oblika malega tipa. Drugi zvezek: Pesemska oblika velikega tipa. Tretji zvezek: Suita, serenada in zloženi tipi. Četrti: Mali rondo, sonata, koncert. Peti: Simfonija, simfonična pesnitev in nove kombinacije. Šesti: Vokalna glasba. Izdaja bo omejena na gotovo število izvodov, zato se interesenti naprošajo, da svoja naročila čimprej priglase Matični knjigarni v Ljubljani. Cena še ni določena.

Umrli je v Blagovici 29. septembra od kapi zadet tamošnji organist in trgovec Stefan Grilj. Bil je spreten organist in poštenjak od nog do glave. Kal bolezní je dobil v svetovni vojni. Naj počiva v miru!

Umrli je na Dunaju 16. septembra skladatelj operet Leon Fall.

Ljubljansko operno gledališče je dobilo orgle, ki so se rabile do sedaj na državnem učiteljskem v Ljubljani. So delo ljubljanskega orglarskega mojstra Goršiča; imajo šest registrov, dva manuala in pedal. V opero jih je prestavil mojster Dornič.

V Mariboru so osnovali novo pevsko društvo »Maribor«. Pevovodja je g. stolni regenschori I. Gašparič.

Hrvatska pevká Violetta de Strozijeva je letos angažirana kot primadona na državni operi v Berlinu.

Povodom 1000 letnice hrvatskega kraljestva se je koncem oktobra vršila v Zagrebu velika prireditve hrvatskih pevskih društev, združena s kongresom hrvatskih pevcev. Peli so tudi mnogo slovenskih skladb.

Eno najboljših švicarskih pevskih društev, »Basler Liedertafel«, je na potu skozi Jugoslavijo v Trst zapelo 11. oktobra na mariborskem in ljubljanskem kolodvoru nekaj švicarskih pesmi.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Opozarjamo na sledeče najnovejše glasbene izdaje:

France Marolt: Pevska vadnica. Teoretično-praktična vežbanka za pevske zборе. Prvi del: Enoglasje. Izdal in založil pevski zbor Glasbene Matice. Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. 1925. Cena 50 Din. Člani pevskih društev dobe knjigo po 35 Din, ako naroči vadnice društvo in vpošlje denar obenem z naročilom.

H. Družovič: *Pesmarica IV.* del. Zborova šola za meščanske in srednje šole. Cena 32 Din.

30 troglasnih mladinskih zborov, zbral in harmoniziral Ciril Pregelj, učitelj v Celju. Cena 20 Din.

Franjo Dugan: *Kompozicije za orgulje.* Dobivajo se pri Edition Roskamp v Zagrebu in stanejo 125 Din.

Franjo pl. Lučič: *Harmonija.* (Nauk o sazvučju.) Konservatorijska izdaja št. 77. Založila knjigarna Kugli v Zagrebu. Cena okrog 150 Din.

Dr. Vinko Žganec: *Hrvatske popijevke iz Medjimurja.*¹ Crkvene. — Kot II. zvezek I. knjige: »Zbornika jugoslovenskih pučkih popevk«, izdala Jugoslovanska akademija.

Wilhelm Weitzel: *Kirchenmusik und Volk.* Herder. Freiburg im Breisgau 1925. Cena M 4.80; v platno vezana knjiga M 6.20. — Knjiga nudi sledeče izvrstne članke o cerkveni glasbi: 1. Glasba in ljudstvo. 2. O bistvu glasbe. 3. Umetnost in glasba v krščanstvu. 4. Cerkevna glasba in liturgija. 5. Cerkevni jezik. 6. Pomen in naloga cerkvene glasbe. 7. Pomen cerkvene glasbe za današnji čas. 8. Gregorijanski koral. 9. Palestrina, njegovo življenje in dela. 10. Nemška cerkevna pesem in nje uporaba pri službi božji. 11. Dolžnosti duhovnikov glede cerkvene glasbe. 12. Dolžnosti vernikov glede cerkvene glasbe. 13. Orgle in njih pomen. 14. Zvonovi in njih pomen. 15. Sv. Cecilija, zavetnica cerkvene glasbe. 16. Splošna določila glede cerkvene glasbe. 17. Beseda organistom. — Knjigo priporočamo.

Naši glasbeni listi.

»Zboric, 1925, 9—10, prinašajo: Emil Adamičev mešani zbor »Kresovale tri devojke«, dve od Josipa Brnobića harmonizirani hrvatski narodni pesmi: »Suzno oko moje...« za mešani zbor in sopran solo ter »Vozila se šajka« za moški zbor, in Emil Adamičev moški zbor s sopranskim samospевom »Mara v jezeru«. Vse so izvirne in zanimive.

»Sveta Cecilija«, 1925, št. 5, prinaša sledečo vsebino: O savremenoj gradnji orgulja (Ehrenhofer-Zirm), Muzičke karakteristike našega juga (Manojlović), »Orfeo Catalá« — Katalonsko katoličko pjev. društvo (Sokol), Bilješke iz engleskog muzičkog života (Vl. D.), Kresne ili ivanjske popijevke u Bieloј Krajini (Lovšin), Ivanjska popijevka iz Vivodine (Tačlik), Dopisi, Glasbena literatura, Pregled štampe o glasbi, Razne vijesti, Vijesti »Saveza hrv. pjev. društava«, Iz Cec. društva, Kad je svašta. — Glasbena priloga prinaša 5 skladb in sicer eno Špoljarjevo pesem, eno Ocvirkovo, dva Kolbova »Tantum ergo« in spев »Blaženom Marku Križevčaninu«, zložila S. M. Tarzicija Fosić.

To in ono.

Ob prestopu v novo stoletje. Bilo je ravno pred 25 leti, ko se je poslavljalo od nas staro stoletje ter smo z velikim hrepenenjem zrli nasproti novemu, 20. stoletju. Takrat je bila na sv. Silvestra večer o polnoči dovoljena sv. maša po vseh župnih cerkvah. Pevci neke ljubljanske župne cerkve so s svojim organistom v oni noči pričakovali to redko slovesnost v gostilni, kjer so si ga precej privoščili, saj je bilo zadnji-krat v starem stoletju. Ker je bilo še dovelj časa do polnočnice, so jo krenili še v kavarno ter si postregli z raznimi likerji. Ni čuda, da se ga je pri tem ta ali oni neko-liko preveč nalezal; zlasti organist ga je imel precej pod kapo. Celebrant, točen in

¹ To in vsa prej našeta slovenska in hrvatska glasbena dela nam niso došla v oceno. Obžalujemo. Uredništvo.

uren kakor vselej, je bil že pred oltarjem, ko so pevci z organistom pridrveli na cerkveni kor. Organist sede k orglam, drugi mu odpro partituro, ali šmenta, kakor je bil sicer izboren organist, to noč mu kar nič ni šlo izpod rok. Neki starejši pevec — v skrbeh, kaj bo sedaj — pristopi bliže k organistu ter mu reče: »Glej vendar na partituro! Ali ne vidiš not?« Organist pa, kateremu so note kar migljale pred očmi, je odgovoril: »O še preveč jih vidim... not milijon... samo ne vem, katere so — prave!«
Ferjančič.

Glasbeno zrnje.

Hans von Bülow loči dve vrsti dirigentov: eni so taki, ki imajo partituro v glavi, drugi pa taki, ki imajo glavo v partituri. V katero vrsto spadaš ti?

Dober dirigent lahko pripomore s spretno interpretacijo slabejšemu delu do veljave. Slab dirigent pa s svojo nespretnostjo tudi dobro delo uniči.

Kompozicije, ki hrepene samo za efektom, so znamenje propadajoče umetnosti. (Fr. Brendel.)

Lestvice in prstne vaje moraš pridno vaditi. Dobijo se pa ljudje, ki mislijo, da so s tem že vse dosegli in ki so do svoje pozne starosti porabili dnevno več ur samo za mehanične vaje. To je približno tako, kot bi se učil kdo vsak dan abecedo vedno hitreje izgovarjati. (Rob. Schumann.)

Duh se mora bolj vaditi kot prsti. To je glavna stvar. (Ign. Moscheles.)

Popravki. V zadnji številki »C. Gl.« (9., 10) letošnjega letnika je ostalo več pogreškov, ki so tembolj neprilичni za čitatelje, ker hočejo popravljati tiskovne napake ocenjene knjige. Popraviti je torej: str. 116, 4. vrsta od zgoraj: motila (mesto motil); — 17. vrsta od zgoraj: »ni še neoporečno ugotovljeno. Navajajo se letnice« (mesto: uporečno, navajajo letnice); — str. 118, 8. vrsta od zgoraj: aegrotante (m. acgrotante); — 4. vrsta od zgoraj: P. Hartmann (m. Harmann); — 2. vrsta od zgoraj: Str. 73. Diehold (= Diebold), mesto: Str. 78. Dielhold (= Dielbold); — str. 119, 2. vrsta od zgoraj: Amédée Gastoué (m. Amédée Gastoné); 3. vrsta od zgoraj: Gregor Rihar (m. Ribar); — 5. vrsta: Bäuerle (m. Bauerle).

OB ZAKLJUČKU XLVIII. LETNIKA

»Cerkvenega Glasbenika« se vsem dragim sotrudnikom najlepše zahvaljujemo za njih pomoč in nesebično delo v prid prospehu naše cerkvene glasbe in glasbe sploh. Na veselje opazamo, da se število sotrudnikov pri našem listu množi. Hvala Bogu za to! Priporočamo se jim še za v bodoče, vabimo v naš krog vse in vsakogar, ki ima smisel za cerkveno-glasbeni in glasbeni napredek med Slovenci. P. n. naročnike prosimo, naj ostanejo listu še nadalje zvesti in ga po svoje kar mogoče podpirajo. Priporočamo se za čim prejšnjo obnovo naročnine za leto 1926., ki ostane enaka kot je bila letos: 35 Din., za dijake 20 Din, za Italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in uprava »Cerkvenega Glasbenika«.

Današnji številki je priložena glasbena priloga s sledečimi skladbami: Premila Mati Zveličarjeva, zložil dr. Frančišek Kimovec in Slava Bogu na višavah, harm. A. Mav. Posamezni izvodi po poldrug dinar.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.